

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Laura-Susanna Berg

PÄIVÄKOTI AVOHUOLLON
TUKITOIMENA LAPUAN KAUPUNGIN
PÄIVÄKODEISSA

Sosiaali- ja terveysala

2011

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Laura-Susanna Berg
Opinnäytetyön nimi	Päiväkoti avohuollon tukitoimena Lapuan kaupungin päiväkodeissa
Vuosi	2011
Kieli	suomi
Sivumäärä	52 + 4 liitettä
Ohjaaja	Ann-Sophie Blomqvist

Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa lastentarhanopettajien mielipiteitä ja kokemuksia päiväkodista lastensuojelun avohuollon tukitoimena. Tarkoituksena oli selvittää, onko lastentarhanopettajilla ja päiväkodeilla riittävät resurssit lastensuojeluperheiden kohtaamiseksi. Tutkimus rajattiin koskemaan Lapuan kaupungin päiväkoteja ja se on tehty vaihtoehtoisuutta kunnioittaen.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta ja se toteutettiin postitse lähetetyillä kyselykaavakkeilla. Tutkimuksessa saadut vastaukset analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Tutkimustulosten perusteella monella lastentarhanopettajalla on kokemusta avohuollon tukitoimin päiväkotiin sijoitetuista lapsista. Lasten moninaiset ongelmat koettiin haastaviksi ja lisäresursseja toivottiin muun muassa henkilökohtaisten avustajien saamiseksi.

ABSTRACT

Author	Laura-Susanna Berg
Title	Day Care Centre as a Form of Support in Non-Institutional Care in Lapua
Year	2011
Language	Finnish
Pages	52 + 4 Appendices
Name of Supervisor	Ann-Sophie Blomqvist

The purpose of this bachelor's thesis was to find out what kind of opinions and experiences kindergarden teachers have of day care centre as a form of support in non-institutional child welfare. The goal was to find out if kindergarden teachers and day care centers have adequate resources to work with the families that are clients of child welfare. The study was limited to day-care centers in the town of Lapua, and carried out with professional secrecy in mind.

The research method was qualitative and the study was carried out with mailed questionnaires. The results were analyzed with material based content analysis.

Based on the findings of the research a number of kindergarden teachers have experience of children who go to day care center and are clients of child welfare. Children's multiple problems were seen as a challenging thing and the respondents hoped for more resources such as more personal assistants.

Keywords Child welfare, day care centers, non-institutional care, daycare, kindergarden teachers

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1.	JOHDANTO	8
2.	KUNNALLINEN PÄIVÄHOITO	9
2.1	Päivähoitomuodot.....	9
2.1.1	Päiväkoti.....	9
2.1.2	Avoin päiväkoti.....	10
2.1.3	Erytispäivähoito	10
2.2	Kasvatuskumppanuus päiväkodissa	11
3.	PÄIVÄHOITOA KOSKEVAT LAIT	12
3.1	Laki lasten päivähoidosta	12
3.2	Asetus lasten päivähoidosta.....	12
4.	LASTENSUOJELU	14
4.1	Lastensuojelulaki.....	14
4.2	Lastensuojelun tarkoitus.....	15
4.3	Ehkäisevä lastensuojelu.....	16
4.4	Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu	17
4.5	Avohuolto.....	17
4.5.1	Tilastot	18
4.6	Lastensuojeluprosessi	19
5.	PÄIVÄHOIDON JA LASTENSUOJELUN YHTEISTYÖ	21
5.1	Kun huoli herää	21
5.2	Huolen vyöhykkeet.....	21
5.3	Päiväkoti lastensuojelun tukitoimena.....	23
5.4	Yhteistyö lastensuojelussa.....	24
6.	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	25
6.1	Aiheen valinta.....	25
6.2	Kohderyhmä	26
6.3	Tutkimuksen eteneminen	26
6.4	Tutkimusongelmat.....	27

7.	TUTKIMUSMENETELMÄ.....	28
7.1	Sisällönanalyysi.....	28
8.	TUTKIMUKSEN TULOKSET	30
8.1	Vastaaajien taustatietoja.....	30
8.2	Omien resurssien riittävyys	31
8.3	Taustatietojen merkitys	33
8.4	Päiväkodissa ilmenevät haasteet ja erityistarpeet.....	35
8.5	Päiväkodin resurssit.....	38
8.6	Yhteistyötahot	40
8.7	Ajatuksia avohuollosta	44
9.	JOHTOPÄÄTÖKSET	46
10.	POHDINTA	48
	LÄHTEET	50

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret vuosina 1991–2009.	s. 15
Kuvio 2. Lastensuojelun avohuollon asiakkaana olleet lapset ja nuoret vuosina 1996–2009.	s. 19
Kuvio 3. Huolen vyöhykkeet	s. 21
Kuvio 4. Työssäolovuodet	s. 30
Kuvio 5. Työntekijöiden koulutustausta	s. 31
Kuvio 6. Omien resurssien riittävyys koulutustaustan perusteella	s. 32
Kuvio 7. Toiveita lisäkoulutuksesta.	s. 33
Kuvio 8. Miksi lapsen taustoista on syytä tietää?	s. 34
Kuvio 9. Päiväkodissa havaitut haasteet.	s. 36
Kuvio 10. Päiväkodin resurssit avohuollon tukitoimena	s. 38
Kuvio 11. Toivottuja lisäresursseja	s. 39
Kuvio 12. Yhteistyötahot	s. 40
Kuvio 13. Yhteistyö päiväkodin ja lastensuojelun välillä	s. 41
Kuvio 14. Parannusehdotuksia yhteistyöhön	s. 42
Kuvio 15. Ajatuksia avohuollosta	s. 44

LIITELUETTELO**LIITE 1.** Tutkimuslupa-anomus**LIITE 2.** Tutkimuslupa**LIITE 3.** Saatekirje**LIITE 4.** Kyselylomake

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee päiväkotihoitoa lastensuojelun avohuollon tukitoimena. Tämä valikoitui aiheeksi oman kiinnostukseni pohjalta, sillä minulla on työkokemusta sekä lastensuojelun että päivähoidon puolelta. Lisäksi lastentarhanopettajan pätevyyden saaminen innosti tutkimaan nimenomaan lastentarhanopettajien kokemuksia ja ajatuksia avohuollosta.

Tutkimuksen kohderyhmäksi valitsin kotipaikkakuntani Lapuan kaupungin päiväkotien lastentarhanopettajat, joiden mielipiteitä ja kokemuksia kartoitan kyselylomakkeilla. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, tietävätkö lastentarhanopettajat millä perusteilla lapsi päivähoidossa on ja onko sillä tiedolla heille merkitystä.

Tarkoituksena on saada myös kehittämissideoita, joiden avulla päivähoidon ja lastensuojelun yhteistyötä voitaisiin Lapualla kehittää ja parantaa. Sekä kaupungin päivähoidon johto että lastensuojelun sosiaalityöntekijät ovat ilmaisseet kiinnostuksensa tutkimuksen tuloksista, joten tällaiselle tutkimukselle oli tilausta.

Lastensuojelussa panostetaan entistä enemmän ongelmien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen. Koska avohuollon tukitoimien korostetaan olevan ensisijaisia toimenpiteitä perheen tilanteeseen puututtaessa, olen kiinnostunut saamaan selville, miten paljon Lapualla käytetään päiväkotihoitoa osana avohuoltoa ja mitä mieltä lastentarhanopettajat ovat siitä. Onko päiväkodilla ylipäättään resursseja kohdata ja auttaa avohuollossa olevaa lasta ja perhettä?

Näiden lisäksi minua kiinnosti selvittää, miten moni sosionomi työskentelee lastentarhanopettajana ja miten heidän valmiutensa eroavat yliopistosta valmistuneiden lastentarhanopettajien kanssa. Sosionomien pätevyydestä toimia lastentarhanopettajina on kiistelty paljon ja toivon tutkimukseni selvittävän, miten he omasta mielestään selviytyvät työstä avohuollon perheiden kanssa.

Avaan työssäni myös erästä työkalua, huolen vyöhykkeistöä, jota voidaan käyttää huolen määrän kartoittamiseen esimerkiksi silloin, kun lastensuojeluilmoituksen tekemistä mietitään.

2. KUNNALLINEN PÄIVÄHOITO

Suomessa kaikilla alle kouluikäisten lasten perheillä on subjektiivinen oikeus kunnan järjestämiin päivähoitopaikkoihin. Kuntien yksi perustehtävä on järjestää lasten päivähoitoa näiden vanhempien toivomalla tavalla siinä laajuudessa ja muodossa kuin kunnassa esiintyvä tarve vaatii. Päivähoito on järjestettävä kunnissa siten, että lasten hoidon ja kasvatuksen tarve tulee ikäryhmittäin tasapuolisesti huomioiduksi. (Ikola-Norrbacka 2004, 23.)

Päivähoidossa ollessaan lapsi saa turvallisen hoitopaikan ja samalla hänen tasapainoista kehitystään edistetään. Tällä tavoin suomalaisessa päivähoitossa yhdistyvät hoito, kasvatusta ja opetus. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010.)

Päivähoito voi olla joko koko- tai osapäiväistä. Kokopäiväinen päivähoito voi kestää enintään kymmenen tuntia vuorokaudessa kun taas osapäiväisen hoidon enimmäiskesto on viisi tuntia vuorokaudessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010.)

2.1 Päivähoitomuodot

Alla mainittujen päivähoitomuotojen lisäksi on olemassa myös erilaisia ryhmä- ja perhepäiväkoteja mutta opinnäytetyö keskittyy päiväkodin tarjoamaan päivähoitoon.

2.1.1 Päiväkoti

Päiväkotihoidon voidaan järjestää tarkoitusta varten varatussa tilassa, jota kutsutaan päiväkodiksi (L451/1990). Päiväkotihoidon perustuu lasten päivähoitolaista annettuun lakiin ja asetukseen sekä varhaiskasvatussuunnitelmaan, hoito ja kasvatusta toteutetaan yhdessä lasten vanhempien kanssa. Päiväkodeissa työskentelevä henkilökunta on koulutettu lasten hoito- ja kasvatustehtävään ja päiväkodin toimitilat ja välineet ovat suunniteltu lasten tarpeet huomioiden. Jokaiselle lapselle laaditaan yksilöllinen hoidon, kasvatuksen ja esiopetuksen suunnitelma, jonka toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. (Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelma 2006, 12.)

Päiväkodeissa tarjotaan lapsille koko- ja osapäivähoitoa sekä vuorohoitoa, lapset jaetaan yleensä iän- tai kehityskauden mukaisiin ryhmiin. Muita ryhmiä ovat sisarusryhmät, kuntoutukselliset pienryhmät sekä esiopetusryhmät. Päiväkodit tarjoavat kaikille 6-vuotiaille lapsille mahdollisuuden maksuttomaan esiopetukseen, joka perustuu valtakunnalliseen esiopetussuunnitelmaan. (Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelma 2006, 12.)

2.1.2 Avoin päiväkot

Avoimen päiväkodin toiminta on tarkoitettu alle kouluikäisille lapsille sekä heidän vanhemmilleen ja hoitajilleen. Avoimen päiväkodin pyrkimyksenä on auttaa aikuista hänen kasvatustyössään sekä tukea lapsen kehitystä. Toiminnan tarkoituksena on antaa lapsille ja aikuisille tilaisuus leikkiä yhdessä ja tutustua muihin lapsiin ja aikuisiin sekä tarjota vaihtelua arkipäivään. Avoimessa päiväkodissa leikitään, lauletaan, askarrellaan, maalataan, leivotaan ja tehdään retkiä yhdessä, aikuisille on tarjolla mm. asiantuntijavierailuja. Avoimessa päiväkodissa kaikki aikuiset toimivat yhdessä lasten kanssa, mutta mukana olevalla aikuisella on päävastuu lapsesta. (Kannasto 2011.)

2.1.3 Erityispäivähoito

Kunnan käytettävissä tulee olla päivähoidossa esiintyvää tarvetta vastaavasti erityislastentarhanopettajan palveluja (L36/1973). Lapselle laaditaan päivähoidossa kuntoutus- ja toimintasuunnitelma, jossa määritellään se, miten asiantuntija-arviossa esitetyt suositukset ja tukitoimet liitetään tuettuun varhaiskasvatukseen. Suunnitelmassa huomioidaan tuen järjestämisen edellyttämät muutokset lapsen ympäristössä, käytettävät menetelmät, välineet ja tarvittavat tukipalvelu sekä asiantuntijat. Suunnitelman laativat lapsen vanhemmat, kasvatushenkilöstö ja muut lapsen kanssa työskentelevät tahot. Suunnitelmaa arvioidaan säännöllisesti. (Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelma 2006, 14.)

2.2 Kasvatuskumppanuus päiväkodissa

Varhaiskasvatuksessa käytetään termiä kasvatuskumppanuus yhteistyön sijaan (Suomen vanhempainliitto 2011). Kasvatuskumppanuus lähtee lapsen tarpeista, jolloin varhaiskasvatuksen toiminta ohjaa lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen. Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät lapselle kahden tärkeän tahon, vanhempien ja varhaiskasvatuksen kasvattajien tiedot ja kokemukset. (Stakes 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuus tarkoittaa vanhempien ja työntekijöiden molemminpuolista, tietoista ja sitoutunutta vuoropuhelua lapsen kehityksen ja kasvun tukemiseksi (Stakes, Årsberättelse 2003, 7). Sitä pidetään vanhempien ja henkilökunnan tasavertaisena vuorovaikutuksena. Asiakassuhteessa, joka perustuu kasvatuskumppanuuteen, kasvattajan ja vanhempien sisällöltään erilaiset mutta samanarvoiset tiedot lapsesta yhdistyvät lapsen hyvinvointia kannattelevalla tavalla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17.)

Kumppanuudessa on merkityksellistä se, miten kasvattaja välittää oman ammatillisen osaamisensa lapsen vanhemmille. Työntekijän tulee ymmärtää että vanhempien tuntemus ja ymmärrys lapsestaan perustuu äidin ja isän ainutlaatuisen suhteeseen omaan lapseensa. Työntekijä mahdollistaa sen, että vanhemman näkemykset, ratkaisuehdotukset ja käsitykset tulevat kuulluksi ja jaetuksi tavalla, joka arvostaa vanhempia. Tämän hän tekee oman puhettavan ja työkäytäntöjen avulla. (Kaskela ym. 2006, 19-20.)

Päivähoidon henkilöstölle yksi haaste on ylläpitää kumppanuuden ilmapiiriä erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa työntekijöiden ja vanhempien käsitykset yhteistyöstä, kasvatusten menetelmistä, lapsen tarpeista tai perheen ja päiväkodin vastuun jakautumisesta eroavat. Myös silloin, kun perheen ja lapsen elämäntilanne jostain syystä vaatii tavallista enemmän tukea aja apua, tulee kasvatuskumppanuuden ilmapiiriin kiinnittää erityistä huomiota. (Kaskela ym. 2006, 46–47.)

3. PÄIVÄHOITOA KOSKEVAT LAIT

Päivähoitotoimintaa ohjaa ja säätelee melko laaja ja monipuolinen lainsäädäntö.

3.1 Laki lasten päivähoidosta

Lasten päivähoitoa voivat saada lapset, jotka vielä eivät ole oppivelvollisuusikäisiä. Myös sitä vanhemmilla lapsilla on mahdollisuus päivähoitoon jos erityiset olosuhteet sitä vaativat eikä hoitoa ole järjestetty muulla tavalla.(L36/1973.)

Päivähoidon tavoite on päivähoidossa olevien lasten kotien tukeminen heidän kasvatustehtävässään ja edistää yhdessä kotien kanssa lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Päivähoidon tulee lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti kulttuuriperinne huomioon ottaen edistää lapsen sosiaalista, fyysistä ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, eettistä, älyllistä ja uskonnollista kasvatusta. Lapsen vanhempien tai holhoojan vakaumusta on kunnioitettava uskonnollisen kasvatuksen tukemisessa.(L36/1973.)

3.2 Asetus lasten päivähoidosta

Päivähoitopalvelut tulee järjestää kunnassa niin, että lasten hoidon ja kasvatuksen tarve tulee tasapuolisesti ja paikallisten olojen edellyttämällä tavalla turvatuksi eri ikäryhmissä. (Asetus 239/1973.)

Jos päivähoitoon otetaan muita kuin lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:ssä mainittuja lapsia, tulee etusija antaa lapsille, jotka tarvitsevat päivähoitoa sosiaalisista ja kasvatuksellisista syistä. Kun päiväkotiin tulee lapsi, joka on erityisen hoidon tai kasvatuksen tarpeessa, tulee hänestä hankkia alan erikoislääkärin tai muun alan asiantuntijan lausunto. (Asetus 239/1973.)

Jos päiväkodissa on yksi tai useampi erityisen hoidon ja kasvatuksen tarpeessa oleva lapsi, pitää tämä ottaa huomioon joko hoidettavien lasten lukumäärässä tai hoito- ja kasvatustehtävään osallistuvien työntekijöiden määrässä, ellei

päiväkodissa ole tällaista lasta varten olemassa erityistä avustajaa. (Asetus 239/1973.)

4. LASTENSUOJELU

Tässä luvussa käsitellään lastensuojelua ja lastensuojelulakia. Lisäksi tarkastellaan lastensuojelun prosessia ja lastensuojeluun liittyviä toimia, kuten esimerkiksi avohuoltoa.

4.1 Lastensuojelulaki

Lastensuojelulain tarkoituksena on varmistaa, että lapsella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun (L 417/2007).

Nykyisen lastensuojelulain mukaan jokaisella kansalaisella on oikeus tehdä ilmoitus lapsiin kohdistuvista laiminlyönneistä, vaaroista, heitteillejätöistä tai pahoinpitelyistä. Lastensuojelulaki velvoittaa erityisesti virkaa tai julkista tointa hoitavia työntekijöitä tekemään sosiaaliviranomaisille ilmoituksen perhe- tai yksilökohtaisen lastensuojelun tarpeesta.(L 417/2007.)

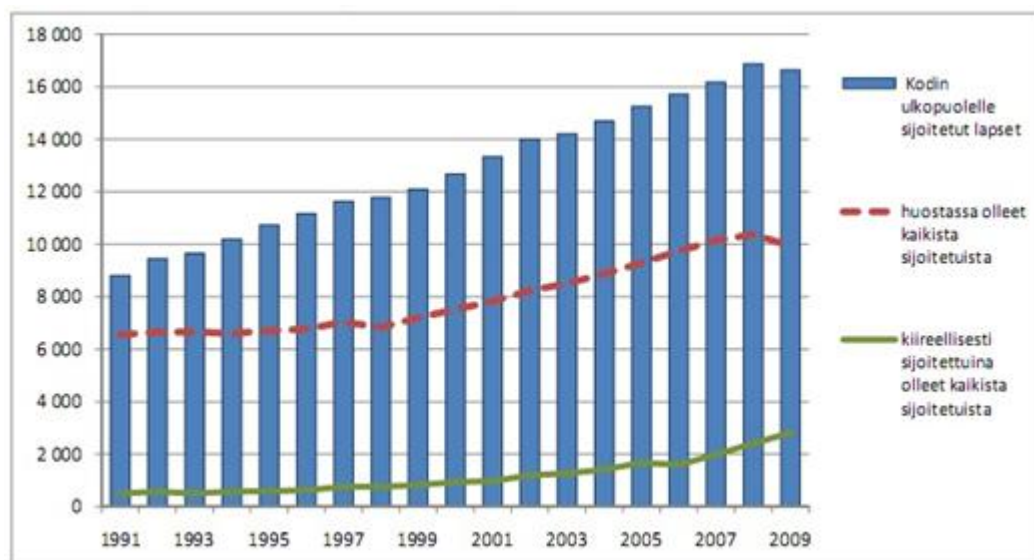
Ensimmäinen lastensuojelulaki vahvistettiin vuonna 1936 ja se astui voimaan vuoden 1937 alussa. (Pulma 1987, 160.) Nykyinen lastensuojelulaki syntyi siten että Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä asetettiin valmistelemaan ehdotusta lastensuojelulain kokonaisuudistukseksi. Laki uudistettiin osana sosiaali- ja terveysministeriön vuosina 2004–2007 toteuttamaa Lastensuojelun kehittämisohjelmaa. Työryhmä päätyi ehdottamaan kokonaan uuden lastensuojelulain säätämistä.(Lasinen lapsuus 2011.)

Lakivalmistelun tavoitteena oli selkiyttää ja uudistaa lastensuojelulakia siten että lastensuojelu toimii asiakaslähtöisesti ja tilanteet, joissa lapsen etu jää ottamatta huomioon pystytään välttämään. Tavoitteena oli myös että lastensuojelulain toimeenpanossa esiintyy mahdollisimman vähän ristiriitoja ja tulkintaongelmia.(Lasinen lapsuus 2011.) Lastensuojelulaki on niin sanotusti velvoittava laki, eikä sen soveltamisessa ole juuri ollenkaan harkintavaltaa (Päiväkodin lakiopas 2008, 5).

Aila Puustinen-Korhosen mukaan uusi lastensuojelulaki 417/2007 toi lastensuojelun koko palvelujärjestelmän tehtäväksi ja velvoitti eri toimijoita tekemään yhteistyötä keskenään. Se selvensi lastensuojelun ja terveydenhuollon työnjakoa ja velvoitti entistä tiukemmin järjestämään perheille heidän tarvitsemiaan palveluita. (Puustinen-Korhonen 2011.)

4.2 Lastensuojelun tarkoitus

Lastensuojelussa on aina kyse lapsen edun toteutumisesta (Lastensuojelu.info, Grounds for child welfare 2011). Lapsella on oikeus erityiseen suojeluun ja mikäli vanhemmat eivät jostain syystä kykene huolehtimaan kasvatustehtävästään, on julkisella vallalla velvollisuus puuttua perheen tilanteeseen. Tällaisissa tapauksissa on aina kuitenkin noudatettava niin sanottua lievimmän riittävän toimenpiteen periaatetta, joka tarkoittaa että on valittava se toimenpide, jolla vähiten puututaan perheen ja lapsen itsemääräämisoikeuteen. Toimenpiteitä mietittäessä tulee myös arvioida, mikä tukitoimi tai apu parhaiten vastaa lapsen tai perheen yksilöllisiin tarpeisiin. (Sosiaaliportti, lastensuojelun käsikirja 2011.)

(Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2010, 1).

Kuvio 1. Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret vuosina 1991–2009.

Kuvio kertoo kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten määrän vuosina 1991–2009, sekä sen, moniko heistä on sijoitettu kiireellisesti. Vuonna 1991 kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia ja nuoria oli hieman alle 9000 kun taas vuonna 2009 tuo määrä oli yli 16 000. Kiireellisesti sijoitettujen lasten ja nuorten määrä on kasvanut tasaisesti vuoden 2006 laskua lukuun ottamatta. Vuonna 1991 heitä oli alle 1000 kun taas vuonna 2009 tämä luku oli noin 3000.

Vuosittain tulee uusia ja erilaisista tilastoja siitä, kuinka lastensuojelun avohuollossa ja sijaishuollossa olevien lasten ja nuorten määrä kasvaa. Jokaisen luvun takana on lapsi, joka tarvitsee aivan erityistä tukea, suojelua ja apua omassa perhetilanteessaan. Lastensuojelun ammattilaiset miettivät yhteiskunnallisia, yhteisöllisiä ja yksilöllisiä selityksiä koko ajan kasvaville luvuille ja yrittävät parhaansa mukaan etsiä parhaan mahdollisen avun jokaiselle lapselle ja nuorelle sekä heidän perheilleen. (Karinsalo 2009, 19.)

Lastensuojelu jakaantuu ehkäisevään lastensuojeluun ja lapsi- ja perhekohtaiseen lastensuojeluun (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011).

4.3 Ehkäisevä lastensuojelu

Lastensuojelun ehkäisevä työ on eettisesti haastavaa toimintaa, jonka päätavoitteena on koko lapsiväestön hyvinvointi (Törrönen & Vornanen 2005, 154).

Kunnan peruspalvelut ovat ehkäisevää lastensuojelutyötä, erityistä tukea annetaan esimerkiksi äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa terveydenhuollossa, päivähoidossa, perhekeskuksissa, opetuksessa sekä nuorisotyössä. Lapsilta ja perheiltä ei edellytetä tällöin lastensuojelun asiakkuutta, vaan työtä tehdään osana lapsille, nuorille ja perheille suunnattuja palveluita. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011.) Näiden peruspalveluiden tarkoituksena on ehkäistä jonkin tietyn lapsiryhmän tai tietyssä elämäntilanteessa olevien nuorten huono-osaisuutta ja syrjäytymistä (Törrönen ym. 2005, 154).

Lasten huomioonottaminen aikuisille suunnatuissa palveluissa on myös ehkäisevää lastensuojelutyötä. Kun esimerkiksi mielenterveys- ja

päihdepalveluissa huomataan, että vanhemman kyky huolehtia lapsista on heikentynyt, selvitetään lapsen hoidon ja tuen tarve. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011.) Lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun tarvetta voidaan vähentää havaitsemalla varhain lasten ja nuorten huolenpitoon ja kasvatukseen liittyvät ongelmatilanteet ja puuttamalla niihin ajoissa (Sosiaaliportti, lastensuojelun käsikirja 2011).

Ehkäisevän lastensuojelun palveluissa on tärkeää tallentaa lapsen ja hänen perheensä kanssa tehtyä työtä asiakirjoihin. Kirjaamisessa on tärkeää tuoda esiin perustietojen lisäksi lapselle ja perheelle tehdyt tutkimukset sekä niiden tulokset ja tulkinnat. Näiden lisäksi on tärkeää kirjata työntekijällä heränneet huolen aiheet sekä toimenpiteet, joilla ongelmaan on pyritty vaikuttamaan. Usein huoleen pystytään vastaamaan ehkäisevän lastensuojelun omalla tehostetulla tuella. On tärkeää kirjata lapsen ja perheen kanssa tehty työ hyvin. Selkeä kirjaaminen ja dokumentointi toimivat työskentelyn apuvälineenä ja vahvistavat asiakkaan oikeusturvaa, mikäli myöhemmin tarvitaan lisää tukea tai arvioidaan, ettei tarvetta tuelle ja palveluille enää ole. (Sosiaaliportti, lastensuojelun käsikirja 2011.)

4.4 Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu

Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelun toteuttamiseen kuuluu lastensuojelutarpeen selvitys ja henkilökohtainen asiakassuunnitelman teko sekä avohuollon tukitoimien järjestäminen. Myös lapsen kiireellinen sijoitus ja huostaanotto sekä niihin liittyvät asiat sijaishuollosta jälkihuoltoon ovat lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua. (L417/2007.)

4.5 Avohuolto

Lastensuojelulain (L417/2007) mukaan avohuollon tukitoimien tarkoituksena on lapsen myönteisen kehityksen edistäminen ja tukeminen sekä vanhempien, huoltajien ja lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden tukeminen sekä kasvatuskyvyn ja -mahdollisuuksien vahvistaminen.

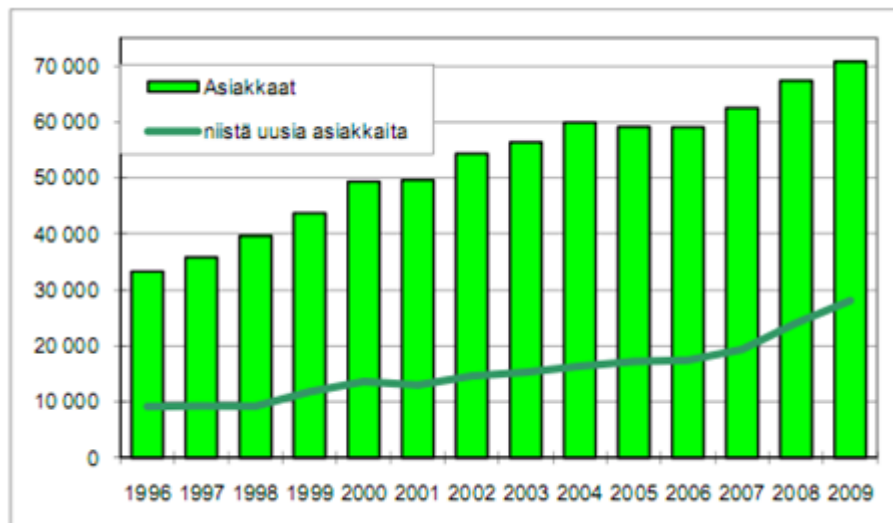
Avohuollon tukitoimia ovat muun muassa seuraavat palvelut:

- perheen kokonaistilanteen selvittäminen ja sosiaalityöntekijän kanssa keskustelu
- kotipalvelun ja perhetyöntekijän antama apu
- päivähoitopaikan järjestäminen
- toimeentulotuen hankkiminen perheelle
- terapiapalveluiden hankkiminen
- tukihenkilön tai -perheen hankkiminen lapselle
- perheen taloudellinen tukeminen harrastuksissa
- kunnollisen asunnon hankkiminen joko perheelle tai itsenäistyvälle nuorelle. (Lapuan kaupunki 2011, 27–28.)

Avohuollon palvelut pyritään muokkaamaan perhekohtaisesti ja niiden tavoitteena on antaa tukea perheille ja parantaa perheiden oloja siten, että lapsen olot perheessä muuttuisivat lapselle turvallisiksi. Useimmiten lapsi tai nuori asuu avohuollossa ollessaan kotona vanhempiensa kanssa. Yli 12-vuotiaan lapsen omasta pyynnöstä tai huoltajan suostumuksella lapsi voidaan myös sijoittaa avohuollon tukitoimena väliaikaisesti kodin ulkopuolelle. (Pitkänen 2011, 10.)

4.5.1 Tilastot

Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden määrä on valtakunnallisten tilastojen mukaan kaksinkertaistunut vuodesta 1996 vuoteen 2006 kun avohuollon asiakkaana olleiden lasten määrä on kasvanut 30 000 lapsesta 60 000:een (Heino 9/2008,10).

(Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010, 8).

Kuvio 2. Lastensuojelun avohuollon asiakkaana olleet lapset ja nuoret vuosina 1996–2009.

Diagrammissa kerrotaan avohuollon asiakkaana olleiden lasten ja nuorten määrä vuosina 1996–2009. Lisäksi siihen on merkitty jana, joka kuvaa uusien asiakkaiden määrää asiakkaiden kokonaismäärästä. Vuonna 1996 asiakkaita on ollut yli 30 000, joista uusia oli 10 000. Vastaavat luvut vuonna 2009 olivat yli 70 000 ja hieman alle 20 000.

4.6 Lastensuojeluprosessi

Lastensuojelun asiakasprosessi alkaa siitä kun asia tulee vireille esimerkiksi henkilön ottaessa itse yhteyttä sosiaaliviranomaisiin, lastensuojeluilmoituksen kautta tai kun tieto tulee esiin muun palvelun tai etuuden yhteydessä (Taskinen 2007). Sosiaalityöntekijän tehtävä on arvioida avun saannin kiireellisyys. Jos tilanne luokitellaan kiireelliseksi, siihen tulee puuttua heti. Muissa tapauksissa seitsemän arkipäivän kuluessa tulee ratkaista, tehdäänkö asiasta lastensuojelutarpeen selvitys. Mikäli selvitys tehdään, tulee sen olla valmis kolmen kuukauden kuluttua asian vireille tulosta, tällöin myös alkaa lastensuojelun asiakkuus. Aluehallintovirasto valvoo näiden määräaikojen noudattamista. (Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikkö 2011.)

Mikäli lastensuojelutarvetta ei löydetä, päättyy asiakkuus sosiaalitoimessa siltä osin. Asiasta tehdyt asiakirjat tulee kuitenkin säilyttää mahdollista tulevaa tarvetta varten. (Taskinen 2007.) Jos aikaisemmin lopetettu asiakassuhde tulee vireille uudelleen esimerkiksi lastensuojeluilmoituksen kautta, tehdään uusi tilannearvio aikaisempia tietoja hyödyntäen (L417/2007).

Jos käytössä olleet avohuollon palvelut eivät ole olleet riittäviä, voidaan lapsi ottaa huostaan. Huostaanotto on äärimmäinen ja viimesijainen keino turvata lapsen hyvinvointi ja se koskettaa sekä lapsen että perheen elämää voimakkaasti. (L 417/2007.)

Huostaanoton edellytykset täyttyvät jos:

- puutteet lapsen hoidossa tai huolenpidossa tai lapsen oma käyttäytyminen uhkaavat vakavasti vaarantaa lapsen turvallisuutta, terveyttä ja kehitystä,
- avohuollon tukitoimet eivät olisi sopivia tai mahdollisia lapsen huolenpidon kannalta tai mikäli ne ovat osoittautuneet riittämättömiksi,
- sijaishuolto on paras vaihtoehto lapsen edun kannalta. (L 417/2007.)

Ensisijaisesti lastensuojelussa pyritään aina siihen, että lapsi asuu vanhempiensa kanssa ja huostaanotolla pyritään ajamaan aina lapsen omaa etua. Mikäli lapsen elinolosuhteet vaativat huostaanottoa, siihen tulee ryhtyä nopeasti viivyttelemättä. Huostaanotto voi olla joko kiireellinen turvatoimenpide, jolla varmistetaan että lapsi saadaan pois vaarallisesta ympäristöstä, tai se voi olla varsinainen huostaanotto. Useimmiten varsinainen huostaanotto tarkoittaa lapsen pidempiaikaista sijoittamista kodin ulkopuolelle esimerkiksi perhehoitoon. (Meidän perhe 2011.)

Mikäli lapsen sijoittaminen perhehoitoon ei ole lapsen edun mukaista, voidaan lapsen tarpeita vastaava sijoituspaikka järjestää lastensuojelulaitoksesta tai ammatillisesta perhekodista. Lastensuojelulaitoksia ovat esimerkiksi nuorisokodit, lastenkodit, koulukodit sekä näihin rinnastettavissa olevat laitokset. (L417/2007.)

5. PÄIVÄHOIDON JA LASTENSUOJELUN YHTEISTYÖ

Seuraavaksi tarkastellaan muun muassa huolestuttavaan asiaan puuttumista. Tähän tarkoitukseen on kehitetty huolen vyöhykkeistö, jota käsitellään kohdassa 5.2.

5.1 Kun huoli herää

Varhaista puuttumista ei tule pitää vain lapsilähtöisiin ongelmiin keskittymisenä, sillä ongelmiin puuttuminen koskettaa useimmiten koko perhettä. Kun huolta arvioidaan, havainnot, jotka kohdistuvat lapseen, kotiin ja vanhemmuuteen ovat keskeisiä. Huolen aiheellisuus kannattaa varmistaa esimerkiksi keskustelemalla asiasta lapsen, vanhempien, työkavereiden tai alan ammattilaisten kanssa, sillä samalla kun huolet kasvavat, työntekijöiden voimavarat vähenevät. (Huhtanen 2004, 48.)

Huolen ottaminen puheeksi ja ratkaisujen tekeminen ovat ensiarvoisen tärkeitä, mutta eivät aina helppoja tilanteita. Esimerkiksi erilaiset huoliseulat ja -mittarit ovat mahdollisia apuvälineitä, joiden avulla tilannetta voidaan arvioida. (Huhtanen 2004, 48.)

5.2 Huolen vyöhykkeet

EI HUOLTA	PIENI HUOLI	TUNTUVA HUOLI	SUURI HUOLI
1	2	3	4
Ei huolta lainkaan.	<p>Pieni huoli tai ihmettely käynyt mielessä.</p> <p>Luottamus omiin mahdollisuuksiin hyvä.</p> <p>Ajatuksia lisävoimavarojen tarpeesta.</p>	<p>Huoli kasvaa ja on tuntuva.</p> <p>Luottamus omiin mahdollisuuksiin heikkenee.</p> <p>Omat voimavarat ehtymässä.</p> <p>Selvästi koettu lisävoimavarojen ja kontrollin lisäämisen tarve.</p>	<p>Huolta on paljon ja jatkuvasti, huoli on erittäin suuri.</p> <p>Omat keinot loppumassa tai lopussa.</p> <p>Lisävoimavaroja, kontrollia ja muutos tilanteeseen saatava heti.</p>

Kuvio 3. Huolen vyöhykkeet

Huolen vyöhykkeistön ovat laatineet tutkimusprofessorit Tom Arnkil ja Esa Eriksson.(Kaminen 2011.)

Huolen vyöhykkeistö on kehitetty lasten, nuorten, perheiden ja heidän kanssaan työskentelevien työntekijöiden kesken tehtävän työn apuvälineeksi. Huolen vyöhykkeiden avulla työntekijä pystyy jäsentämään lapsen, nuoren ja hänen perheensä tilanteesta nousseen huolen astetta, arvioimaan omien auttamismahdollisuuksiensa riittävyttä sekä mahdollista lisäavun tarvetta. Vyöhykkeistön avulla työntekijän lisäksi myös lapset, nuoret ja vanhemmat voivat arvioida omaa huolen astettaan ja tukitarpeitaan. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2009.)

Vyöhykkeistö on suunniteltu avoimen yhteistyön kehittämiseksi sekä huolta aiheuttaneen tilanteen jäsentämiseksi perheiden kanssa. Perheiden ja työntekijöiden keskinäistä yhteistyötä on tarkoitettu selkiyttäväksi vyöhykkeiden avulla ja se tarjoaakin kaikille selkeästi ymmärrettävän ja yhteisen käsitteen, oman huolen. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2009.)

Varpu (Varhaisen puuttumisen vastuuhenkilöverkosto) selittää neljän huolen vyöhykkeen merkityksen seuraavasti: Huolettomalla vyöhykkeellä työntekijällä ei ole huolta lapsesta, hän on huomannut että lapsen asiat ovat hyvin. Lapsi kasvaa, kehittyy, oppii ja hänellä on hyvät kasvuolosuhteet ja suhteet perheeseen. Toivottuja tuloksia saadaan ja työntekijä kokee asioiden ja oman työn sujuvan niin kuin pitääkin.

Pienen huolen vyöhykkeellä työntekijällä käy pieni huoli tai ihmettely mielessä, välillä toistuvastikin. Hänellä on kuitenkin vielä vahva luottamus omiin auttamismahdollisuuksiinsa. Tällä vyöhykkeellä huolen puheeksi ottamista pidetään suhteellisen helppona koska työntekijä pystyy tarjoamaan tukea. Useimmiten tarjotusta tuesta on apua ja se tuottaa toivottua myönteistä kehitystä. Varhaiseen puuttumiseen on hyvät mahdollisuudet tällä vyöhykkeellä. (Varpu 2011.)

Huolen harmaalla vyöhykkeellä eli tuntevan huolen vyöhykkeellä työntekijän huoli on tuntevaa ja kasvaa edelleen. Kaikki omat auttamiskeinot on jo käytetty, ne ovat vähissä tai usko niiden toimivuuteen on loppumassa. Samanaikaisesti auttaja on kuitenkin epävarma näytön riittävydestä ja voi pelätä liioittelevansa huolen vakavuutta. Monesti tällä alueella esiintyvää huolta on kuitenkin ilmennyt jo pidemmän aikaa. (Varpu 2011.)

Tilanteet ja asiakkuudet ovat kuormittavia, sillä tilanteessa mukana olevien tahojen työnjako on usein epäselvää tai työntekijällä ei ole tietoa niiden läsnäolosta. Työntekijä joutuu myös miettimään velvollisuuksiaan. Kumpi häntä sitoo; vaitiolovelvollisuus vai lastensuojelulain 25 § ilmoitusvelvollisuus, joka antaisi mahdollisuuden konsultoida lastensuojelun työntekijöiltä. (Varpu 2011.)

Huolen suurella vyöhykkeellä työntekijän arvion mukaan lapsi tai nuori on vaarassa. Vyöhykkeelle sijoittuvat huolet eivät anna työntekijöille enää mahdollisuutta odotteluun. Työntekijä ennakoii havaintojensa perusteella, että lapselle, nuorelle ja/tai perheelle käy todella huonosti, ellei tilannetta saada muuttumaan heti. (Varpu 2011.)

5.3 Päiväkoti lastensuojelun tukitoimena

Silloin kun perheellä on niin paljon pulmia, että lapsen hoitoa laiminlyödään tai hänen kehityksensä on vaarantumassa tai jo vaarantunut, on päivähoito yksi keskeisimmistä tukimuodoista (Onnismaa 1999, 17). Jo päiväkotiryhmä itsessään on ensimmäinen käytettävä tukimuoto. Se vaatii vähiten erityisiä muutoksia ja toimia ja ryhmän säännöllinen päivärytmi, ihmissuhteet, perushoito ja pedagoginen toimi ovat hyväksi jokaiselle lapselle. Pedagogisella toiminnalla tarkoitetaan muun muassa äidinkielen harjoitusta, liikuntaa, musiikkia, kuvaamataitoa sekä eettistä ja sosiaalista kasvatusta. Myös päiväkodin perustehtävästä lähtevät varhaiskasvatus ja esiopetus ovat hyviä virikkeitä antavia tukimuotoja. (Onnismaa 1999, 30–31.)

Konkreettisia esimerkkejä vaikeassa tilanteessa olevan lapsen auttamisesta päiväkodeissa ovat muun muassa perushoidon varmistaminen, puhtaat vaatteet,

viikonloppujen jälkeen hieman isommat ruoka-annokset ja tarvittaessa pidemmät lepoaikat. Päiväkodeilla on Onnismaan (1999) tutkimuksen mukaan hyvät mahdollisuudet auttaa lapsia tehostetun perushoidon kautta. Monelle lapselle hoidettavana oleminen on miellyttävä ja eheyttävä kokemus, johon voi liittyä myös oppimisen ja oivaltamisen hetkiä. (Onnismaa 1999, 33.)

5.4 Yhteistyö lastensuojelussa

Silloin kun viranomaisella puuttuu perheen yksityisyyteen tai kun lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua toteutetaan, päätöksiä tehtäessä on aina otettava huomioon riittävällä tavalla vanhempien ensisijainen velvollisuus ja oikeus päättää lapsensa hyvinvoinnista ja kasvatuksesta. Viranomaisen täytyy siis pyrkiä kaikin tavoin edesauttamaan sitä, että vanhemmat voivat toteuttaa kasvatustehtävänsä myös silloin kun lastensuojelulain mukaisia palveluja järjestetään. Viranomaisten tulee tarjota perheelle apua oma-aloitteisesti. (Sosiaaliportti, lastensuojelun käsikirja 2011.)

6. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyön tutkimuksessa oli tarkoituksena selvittää Lapuan kaupungin päiväkotien tämänhetkinen tilanne lastensuojelun avohuollon tukitoimena. Tavoitteena oli saada tietää lastentarhanopettajien kokemuksia ja mielipiteitä siitä, miten päiväkotipalvelu avohuollon tukitoimena lapsia ja millaisiksi he kokevat omat valmiutensa lastensuojelun asiakasperheiden kanssa työskentelyyn.

Lastentarhanopettajien omien valmiuksien lisäksi kartoitettiin päiväkodin resursseja lasten auttamiseen ja tukemiseen sekä parannusehdotuksia, mikäli resursseja ei koettu tarpeeksi riittäviksi. Näiden lisäksi haluttiin tietää, millaiseksi lastentarhanopettajat kokevat yhteistyön sosiaalitoimen kanssa. Molemmipuolisesta vaihteluvelvollisuudesta keskustellaan, sillä sen koetaan estävän lapsen tilanteen kannalta tarpeellisen tiedonkulun. Tutkimuksen yhtenä tarkoituksena olikin selvittää, miten kohderyhmä kokee tiedonkulun toimivan.

6.1 Aiheen valinta

Aiheen valintaan vaikutti suuntautumisvaihtoehto, jonka perusteella opinnäytetyön tuli käsitellä varhaiskasvatusta. Tällaista tutkimusta ei tiettävästi ole toteutettu Lapualla kun taas esimerkiksi Vaasassa näitä on tehty muutama. Tästä syystä Lapua valikoitui kohteeksi.

Aiheesta ei ole tehty kovin paljon tutkimuksia opinnäytetöiden lisäksi vaikka avohuollon tukitoimet ovat olleet julkisuudessa paljonkin viime aikoina. Varhaisesta puuttumisesta puhutaan paljon mutta teoretietoa päiväkodista avohuollon tukitoimena löytyy yllättävän niukasti. Opinnäytetyöllä haluttiin selvittää, onko päiväkotihoido sittenkään niin yleinen tukimuoto, koska kirjallisuuttakaan ei ole aiheesta tarjolla muutamaa teosta enempää.

Aluksi oli tarkoituksena verrata avohuollon tukitoimin päiväkodissa olevia lapsia ja heidän käyttäytymistään lapsiin, jotka ovat päivähoitossa pelkästään päivähoitoon tarpeen vuoksi. Tämä kuitenkin hylättiin, sillä lasten vertailu ei tuntunut eettiseltä vaikka asioista olisikin puhuttu yleisellä tasolla. Sitä paitsi

lasten kohteluun ja heihin suhtautumiseen ei saa vaikuttaa heidän taustansa, eikä lastentarhanopettajia haluttu laittaa tällaiseen vastakkainasettelutilanteeseen.

6.2 Kohderyhmä

Tutkimuksen kohderyhmäksi valikoituivat lastentarhanopettajat, jotta otantajoukko pysyi käsiteltävän kokoisena. Lastentarhanopettajilla on kasvatustavastuu päiväkodeissa ja he ovat monesti niitä, jotka toimivat linkkinä päiväkodin ja sosiaalitoimen – joskus myös vanhempien ja lastensuojelun välillä. Oli kuitenkin epäselvää, mitkä asiat esimerkiksi päiväkodin johtajat tekevät ja tietävätkö lastentarhanopettajat tämän vuoksi lastensuojeluasioista juurikaan, tämänkin takia lastentarhanopettajat haluttiin vastaamaan.

Koska muutkin kuin yliopistosta lastentarhanopettajaksi valmistuneet voivat toimia lastentarhanopettajina, kysyttiin heidän koulutustaustaansa. Tässä kohtaa nousi kiinnostus esimerkiksi verrata sosionomien ja lastentarhanopettajien kokemia valmiuksia keskenään, näistä tuloksista myöhemmin lisää.

6.3 Tutkimuksen eteneminen

Jo aiheen valinnan aikaan otettiin yhteyttä Lapuan kaupungin perusturvajohtajaan sekä päivähoiton johtajaan ja tiedusteltiin tutkimuksen mahdollisuutta. Kun aiheesta oltiin kiinnostuneita, päätettiin opinnäytetyö toteuttaa ja lopuksi informoida kaupunkia tutkimuksen tuloksista. Tutkimuslupa anottiin 25.8.2011 (LIITE 1) ja lupa tutkimuksen tekemiseen tuli kirjallisena 1.9.2011 (LIITE 2). Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeilla (LIITE 4), jotka lähetettiin postitse vastauskuoren ja saatekirjeen (LIITE 3) kera kaikkiin Lapuan kaupungin päiväkoteihin.

Tutkimuksen kysely toteutettiin 5.9.–16.9.2011 välisenä aikana yhteensä kuudessa päiväkodissa. Kyselylomakkeita toimitettiin yhteensä 20 kappaletta. Viimeiseen palautuspäivään mennessä vastauksia oli saatu kahdesta päiväkodista, jolloin vastausprosentti oli 33. Koska neljän päiväkodin vastaukset puuttuivat, ei tuloksia voinut yleistää koko kaupunkia koskeviksi. Tämän vuoksi päiväkoteihin soiteltiin ja lopulta kolme viikkoa myöhemmin vastauksia oli tullut 50 % lisää. Yhteensä

vastauksia saatiin siis 14 kappaletta viidestä päiväkodista. Yksi päiväkotijoutui jäämään pois tutkimuksesta vedoten kovaan kiireeseen ja siihen, ettei aikaa kyselyiden täyttämiseen yksinkertaisesti ole. Myös saaduista vastauksista kaksi (14,3 %) oli kiireen vuoksi jouduttu jättämään kesken mutta silti vastaukset palautettiin ja ne laskettiin vastausprosenttiin mukaan.

6.4 Tutkimusongelmat

Tehdyn tutkimuksen tutkimusongelmiksi nousivat seuraavat kohdat:

- Ovatko lastentarhanopettajat tietoisia siitä, jos ryhmässä oleva lapsi on päiväkodissa avohuollon tukitoimena?
- Kokevatko lastentarhanopettajat omat ja päiväkodin resurssit riittäviksi tällaisten lasten ja perheiden kohtaamiseen?
- Miten yhteistyö lastensuojelun ja päiväkodin välillä on sujunut ja miten sitä voisi parantaa?

7. TUTKIMUSMENETELMÄ

Tutkimus tehtiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Kvalitatiivinen menetelmä keskittyy ihmisten käyttäytymisen ja eri ilmiöille annettujen merkitysten ymmärtämiseen. Kvalitatiivinen menetelmä valittiin siitäkin syystä että siinä aineisto on ikään kuin ote yhteiskunnallisesta tilanteesta. (Pyörälä, 2002.)

Laadullinen tutkimusote valittiin siitäkin syystä että saataisiin mahdollisimman kattava ja monipuolinen kuva lastentarhanopettajien kokemuksista ja päiväkodin resursseista avohuoltotilanteissa. Tehty tutkimus edustaa poikittaistutkimusta, jossa aineisto on kerätty yhtenä ajankohtana useammilta vastaajilta. Tällaisella tutkimuksella kerätyllä aineistolla tehdyissä analyyseissä voidaan kuvata eri ilmiöitä, kun taas pitkittäistutkimuksen avulla erilaisia ilmiöitä voidaan selittää. (Vastamäki 2007, 126.)

Tutkimuksen kyselyssä käytettiin sekä strukturoituja että puolistrukturoituja kysymyksiä monipuolisen aineiston saamiseksi. Puolistrukturoituja kysymyksiä haluttiin laittaa siksi, että lastentarhanopettajat saivat vastata asioihin omin sanoin eikä mielipiteitä tarvinnut yrittää sovittaa minkäänlaiselle asteikolle. Jotkin asiat taas oli helpointa selvittää strukturoiduilla kyllä ja ei -kysymyksillä.

Ennen kysymyslomakkeiden lähettämistä lastentarhanopettajille lomake esitettiin ohjaajan lisäksi kaupungin perusturvajohtajalle sekä päivähoidon johtajalle. Heiltä saatujen parannusehdotusten jälkeen lomakkeet lähetettiin kohderyhmille.

7.1 Sisällönanalyysi

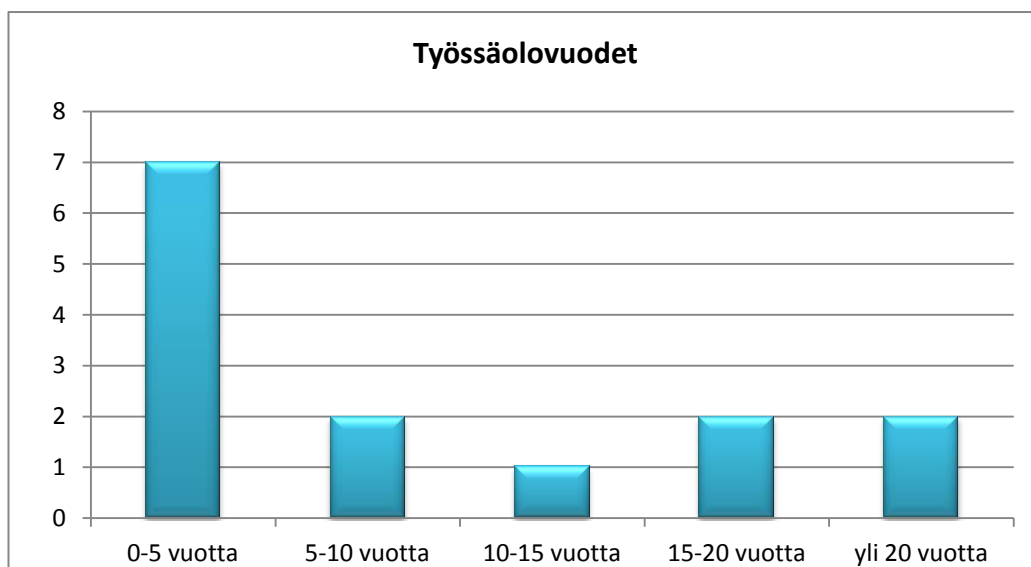
Tutkimuksen tulokset analysoitiin käyttämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Tällä menetelmällä pyrittiin saamaan tutkittava aineisto tiivistettyyn ja yleistettävään muotoon ilman että sen sisältämä informaatio katoaa. Analysoinnissa aineisto ensin hajotetaan osiin, käsitteellistetään ja kasataan taas uudelleen uudella tavalla järkeväksi kokonaisuudeksi. Analyysi voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen, joita ovat aineiston redusointi eli pelkistäminen, aineiston klusterointi eli ryhmittely ja abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. (Tuomi & Sarajarvi 2002, 110–111.)

Pelkistettäessä saatu informaatio, esimerkiksi auki kirjoitettu haastattelumateriaali, pelkistetään siten, että aineistosta otetaan kaikki epäolennainen pois. Tällöin aineisto voidaan joko tiivistää tai pilkkoa osiin riippuen tutkimustehtävästä. Seuraavaksi aineisto käydään läpi ryhmittelemällä, jolloin aineistosta poimitut alkuperäisilmaukset tutkitaan tarkasti läpi ja siitä etsitään yhtäläisyyksistä ja/tai eroavaisuuksista kertovia käsitteitä. Samaa asiaa tarkoittavat termit luokitellaan ja yhdistetään ryhmäksi, joka nimetään sen sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Käsite voi olla esimerkiksi tutkittavan ilmiön piirre tai ominaisuus. Klusteroinnin jälkeen aineisto abstrahoidaan eli erotetaan siitä tutkimuksen kannalta oleellinen tieto ja sen perusteella luodaan teoreettisia käsitteitä. Käsitteet ovat niin sanottuja pääluokkia kaikille aikaisemmille termeille. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 111–114.)

8. TUTKIMUKSEN TULOKSET

Lähetetyistä 20 kyselystä saatiin siis 14 kappaletta takaisin, mikä on 70 % kokonaismäärästä. Tämä luku on melko korkea ja se nostaa tutkimuksen luotettavuutta etenkin kun kaikista kaupungin päiväkodeista viisi eli 83,3 % vastasi tutkimukseen. Vastanneista lastentarhanopettajista yhteensä 78,6 %:lla oli kokemusta avohuollon tukitoimin päiväkodissa olevista lapsista, kolmella (21,4 %) tällaista kokemusta ei ollut mutta heidän tuloksensa otettiin mukaan analyysiin, jotta tutkimus olisi mahdollisimman luotettava ja pätevä. Vaikka kokemusta tukitoimin hoidossa olevista lapsista ei ollut, muun muassa parannusehdotuksia ja mielipiteitä löytyi siitä huolimatta. Suorat lainaukset palautettujen lomakkeiden vastauksista on kirjoitettu *kursiivilla* ja merkitty lainausmerkeillä kuvaamaan alkuperäisiä, muokkaamattomia vastauksia.

8.1 Vastaaajien taustatietoja

Kuvio 4. Työssäolovuodet

Puolet vastanneista, eli seitsemän henkilöä, olivat työskennelleet lastentarhanopettajina 0-5 vuotta, loput vastaukset jakautuivat tasaisemmin viidestä vuodesta yli kahteenkymmeneen vuoteen.

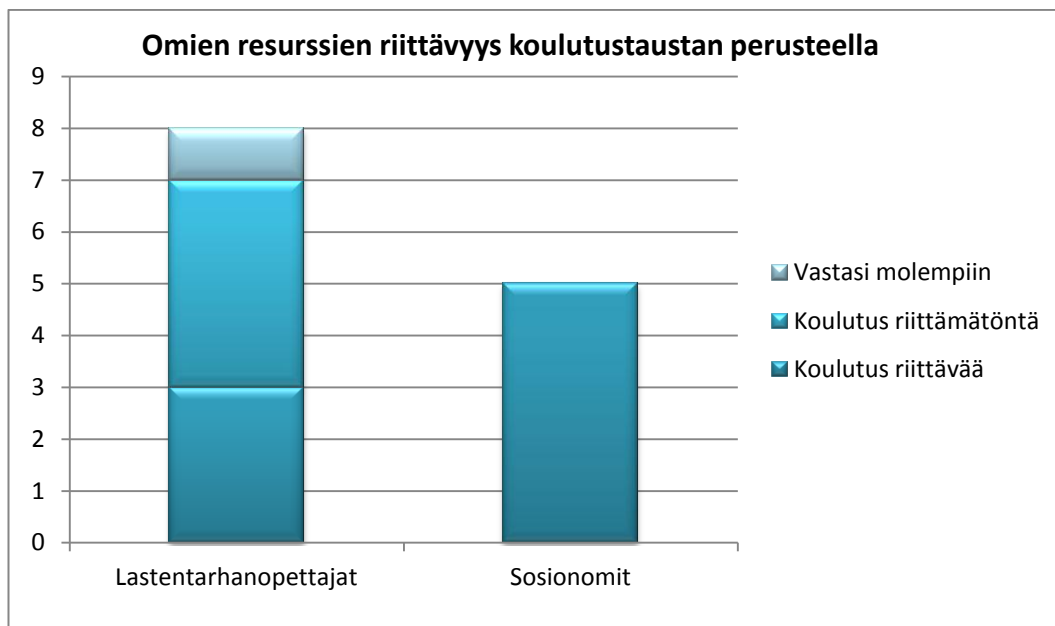
Kuvio 5. Työntekijöiden koulutustausta

Hieman yli puolet (57,1 %) vastauksen jättäneistä olivat koulutukseltaan lastentarhanopettajia. Seuraavaksi eniten (35,7 %) lastentarhanopettajan työtä tekevästä oli sosionomeja, mikä oli yksi kiinnostuksen kohde tutkimuksen kysymyksiä mietittäessä. Näiden kahden koulutustaustan lisäksi ilmeni yksi (7,1 %) kasvatustieteiden maisterin tutkinnon suorittanut lastentarhanopettaja.

8.2 Omien resurssien riittävyys

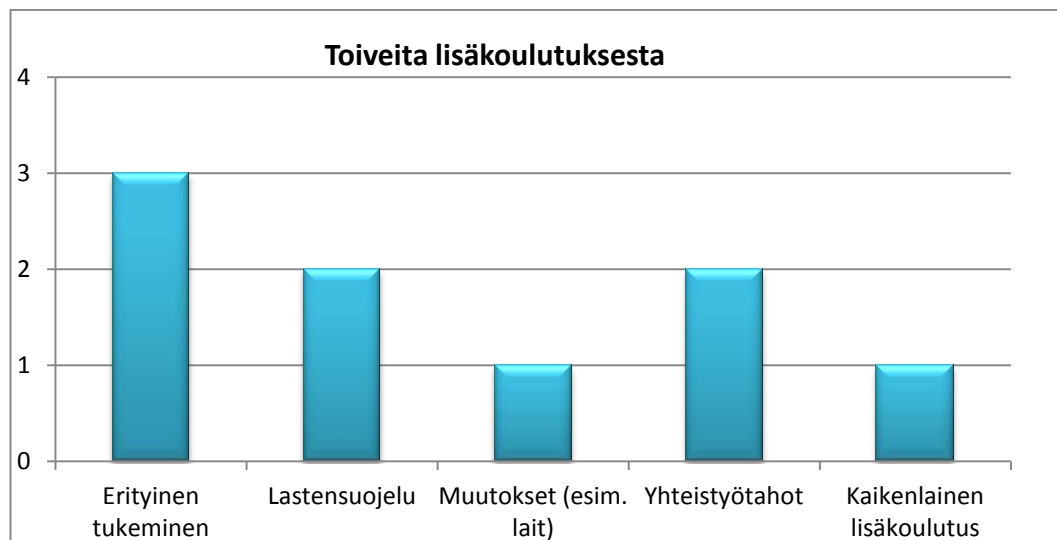
Kysyttäessä, tuntevatko lastentarhanopettajat oman koulutuksensa riittäväksi, vastasi 7 henkilöä (50 %) myönteisesti. Kuusi vastaajaa (42,9 %) koki oman koulutuksensa riittämättömäksi ja yksi vastaaja (7,1 %) vastasi sekä kielteisesti että myönteisesti. Hän perusteli vastauksensa sillä, että koulutuksen riittävyys on tilanneriippuvaista. Näiden lisäksi yhdestä vastauslomakkeesta tämä kohta oli jätetty tyhjäksi.

Vaikka moni kokikin koulutuksensa riittäväksi, oli yli puolella vastanneista (57,1 %) kiinnostusta ja halua jonkinlaiseen lisäkoulutukseen. Niistä seitsemästä henkilöstä, jotka kokivat koulutuksensa riittäväksi, tunsivat kolme kuitenkin tarvetta lisäkoulutukselle.

Kuvio 6. Omien resurssien riittävyys koulutustaustan perusteella

Koulutustaustaa vertaillessa selvisi, että viidestä sosionomista kaikki (100 %) kokivat koulutuksensa riittäväksi toimiakseen lastensuojelun asiakasperheiden ja heidän lastensa kanssa. Vastaavasti lastentarhanopettajan koulutustaustan omaavista vastaajista ainoastaan kolme kahdeksasta (37,5 %) koki selviävänsä tähänastisella koulutuksellaan näistä tilanteista, näistä kolmesta yksi vastasi sekä koulutuksen riittävän ja olevan riittämätön – tilanteesta riippuen.

Kuvio 7. Toiveita lisäkoulutuksesta.

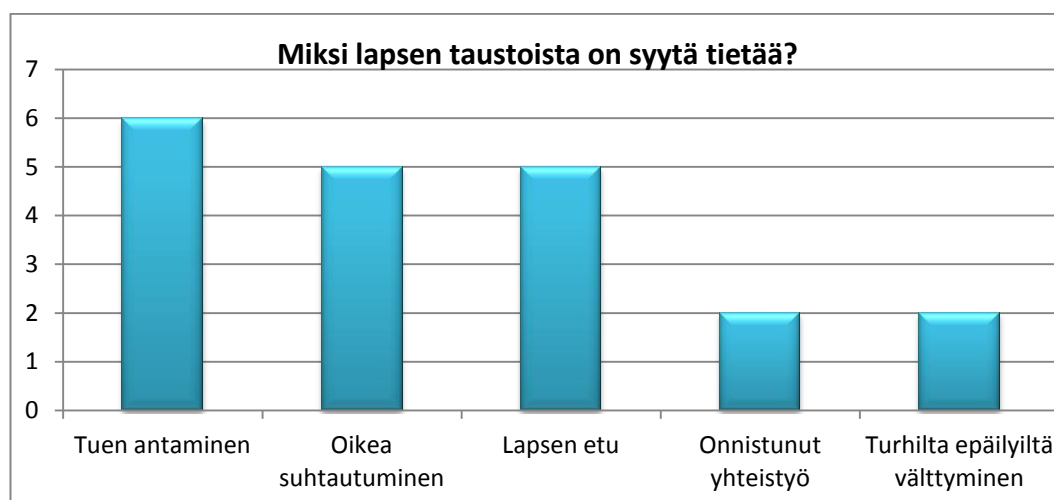
Koulutustoiveet erosivat toisistaan, eikä niitä voinut luokitella kovin tiiviisti. Eniten ääniä (3 kpl) keräsi erityiseen tukemiseen painottuva koulutus, jonka tarvetta eräs vastaaja luonnehti seuraavasti: ”Usein lastensuojeluperheen lapsi tarvitsee erityistä tukea ja kasvatusta. Erityislastentarhanopettajan tutkinto olisi hyvä tai koulutusta ylipäänsä erityislasten kanssa toimimisesta”. Toiseksi eniten (2 kpl) lisäkoulutusta toivottiin lastensuojelusta ja yhteistyötahoista. Lastensuojelua koskevat vastaukset sisälsivät toiveita niin perhetyöhön kuin avohuoltoonkin valmentavista opinnoista. Yksi yhteistyöhön liittyvää koulutusta kaivannut vastasi seuraavasti: ”Mielestäni jokaisen päiväkodissa työskentelevän tulisi tietää mahdollisia yhteistyötahoja, esim. keiden kaikkien kanssa näissä tapauksissa tehdään yhteistyötä ja kuka tekee mitään”. Yksi vastaajista, joka ei kokenut lisäkoulutusta tarpeelliseksi perusteli vastauksensa sillä, että: ”koulutus + työkokemus tuo varmuutta”. Hän oli työskennellyt lastentarhanopettajana alle viisi vuotta.

8.3 Taustatietojen merkitys

Tutkimusta suunniteltaessa ei ollut ollenkaan varmaa, ovatko lastentarhanopettajat tietoisia, mikäli heidän ryhmässään on lapsia avohuollon tukitoimin. Tämä oli yksi tutkimuksen kysymyksistä ja vastauksista saatiin tietää, että vain kaksi vastaajaa neljästätoista (14,3 %) oli ollut tilanteessa, jossa lapsen

lastensuojelutausta ei ollut heidän tiedossaan. Loput vastaajat olivat kaikki olleet tietoisia lapsien lastensuojelutaustasta.

Niiltä, jotka olivat olleet tilanteissa, joissa lapsen taustaa ei tiedetty, kysyttiin, millaisia tilanteita tietämättömyys on aiheuttanut. Toinen vastaajista kertoi tilanteen aiheuttaneen epätietoisuutta, kuvaten tilannetta näin: ”*Mihin tulee ottaa yhteyttä lasta koskevissa asioissa, vanhemmat? Sosiaalitoimisto?*”. Epätietoisuus mainittiin toisessakin vastauksessa koskien lasten käyttäytymistä: ”*..jatkuvaa pohdintaa syistä, miksi lapsen käytös on häiritsevää tai lasta itseä tai muita vahingoittavaa*”.

Kuvio 8. Miksi lapsen taustoista on syytä tietää?

Kaikki vastanneet olivat sitä mieltä, että työntekijöiden tulee tietää lapsen taustoista ja mahdollisesta lastensuojelun asiakkuudesta. Oheiseen kaavioon on listattu asioita, joilla lastentarhanopettajat perustelivat kantaansa.

Tuen antaminen lapselle ja perheelle esiintyi useissa (6 kpl) vastauksissa. Eräs vastaus kiteytti tämän asian seuraavasti: ”*..tietoisuus lastensuojelutaustasta auttaa henkilökuntaa kohtaamaan lapsen vielä paremmin perhettä unohtamatta*”. Toiseksi eniten (5 kpl) vastauksissa ilmeni oikean suhtautumisen ja lapsen edun toteutumisen tärkeydessä. Oikealla suhtautumisella tarkoitettiin muun muassa tilanteisiin varautumista ja ennakkovalmistautumista: ”*.. tietää mitä tilanteita voi tulla vastaan, osaa suhtautua/toimia tilanteen vaatimalla tavalla*”. Myös

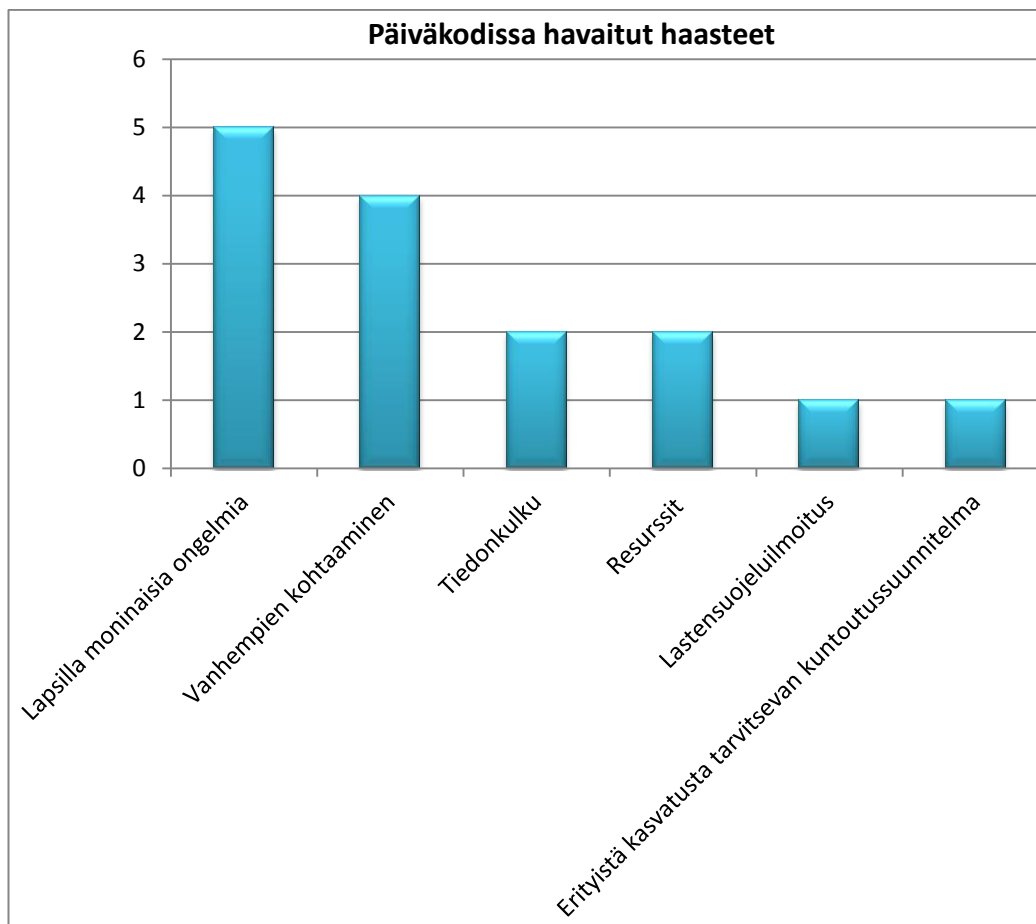
tilanteiden havainnoimista ja raportoitavien asioiden huomioimista pidettiin suhtautumisesta puhuttaessa tärkeänä. Lapsen edun toteutumista piti tärkeänä yhtä moni vastaaja kuin oikeassa suhtautumisessakin. Eräässä vastauksessa tuotiin esiin yksiselitteisesti, miksi taustat tulee tietää: *”Mielestäni lapsen etu ei muuten toteudu”*.

Kaksi vastaajaa mainitsi yhteistyön onnistumisen vanhempien ja lasten kanssa silloin kun taustat ovat tiedossa. *”Jollainlailla se (asiakkuus) arjessa tulee kuitenkin näkymään. Luottamuksellinen yhteistyö puolin ja toisin”*. Työn perustana mainittiin olevan yhteistyö kodin ja hoitopaikan välillä, jolloin tietojen tulee olla ajan tasalla.

Hieman eri linjoille lähtivät kaksi vastaajaa, jotka mainitsivat turhilta epäilyksiltä välttymisen. Lapsen ymmärtäminen koettiin näissä vastauksissa tärkeäksi ja kotiympäristön tilanteen tietämistä pidettiin ehtona tämän onnistumiseen.

8.4 Päiväkodissa ilmenevät haasteet ja erityistarpeet

Kohderyhmältä kysyttiin, tuoko heidän mielestään tukitoimin hoidossa oleva lapsi haasteita ja erityistarpeita päiväkodin arkeen. Vastaus oli melko yksimielinen, 85,7 % (12 henkilöä) vastanneista oli sitä mieltä että näissä tilanteissa on omat haasteensa. Kukaan ei kieltänyt haasteiden ja erityistarpeiden olemassaoloa, ainoastaan yksi vastasi sekä myöntävästi että kielteisesti. Yhdessä lomakkeessa tähän kysymykseen ei ollut vastattu.

Kuvio 9. Päiväkodissa havaitut haasteet.

Vastaajia pyydettiin kertomaan kohtaamistaan haasteista ja erityistarpeista. Vastaajista viisi (35,7 %) koki lapsien moninaiset ongelmat yhdeksi haasteeksi, johon päiväkodissa törmätään. Yksi vastaajista oli kirjoittanut näin: *”En ole varsinaisesti kohdannut ko. haasteita, mutta olen vahvasti sitä mieltä, että mikäli lapsen ja perheen ongelmat ovat moninaisia, vaatii lapsi päivähoidossa henkilökunnalta erityistä huolenpitoa ja erityisen tavoitteellista toimintaa, jolloin muu ryhmä saattaa kärsiä”*. Tässä viitataan myös teemaan, joka esiintyi kahdessa vastauksessa, nimittäin resursseihin. Toisessa vastauksessa mainittiin ajoittainen aikapula ja resurssien vähyys, jolloin aikuisia ei ole tarpeeksi lapsia kohden. Tällöin vastaajat kokivat, ettei yhteistä ja yksityistä aikaa voida viettää lasten kanssa.

Vanhempien kohtaaminen ja heidän kanssaan tehtävä työ mainittiin neljässä vastauksessa. Jossain vastauksessa puhuttiin ”vaikeista” vanhemmista kun taas

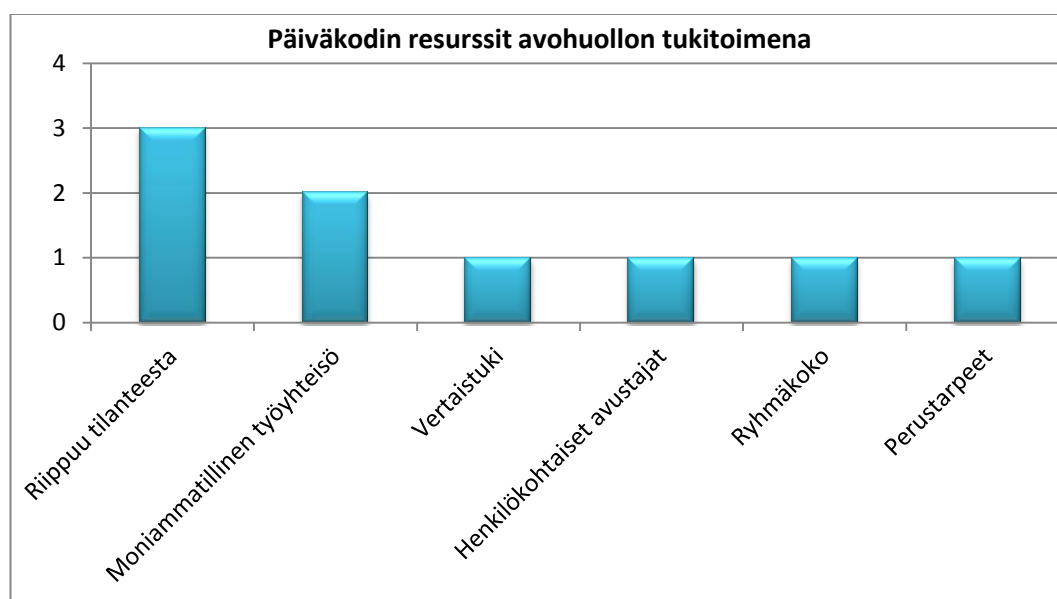
eräs vastaaja luonnehti haastetta seuraavasti: *”Työn rajaaminen eli esim. vanhemmat usein tarvitsevat tukea – meidän työtehtävä kuitenkin tukea lasta ja hoitaa lapsen päivää”*.

Näiden lisäksi myös tiedonkulku koettiin vaikeaksi kahdessa vastauksessa. Joillekin oli epäselvää, milloin sosiaalityöntekijä on mukana lapsen asioissa ja missä tämä raja kulkee. Yhdessä lomakkeessa mainittiin muidenkin kuin vanhempien osallistuminen hoitoon: *”Tiedottamiseen pitää satsata, koska lasta voi kuljettaa muutkin kuin vanhemmat”*. Päiväkodeissa ollaan tarkkoja siitä, kenelle lapsi saadaan luovuttaa, joten tällaisilta ongelmilta voi olla hankala välttyä.

Sekä lastensuojeluilmoitus että erityistä kasvatusta tarvitsevan kuntoutussuunnitelma mainittiin yhdessä vastauksessa. *”Ollaan ‘jouduttu’ tekemään lastensuojeluilmoituksia joka tapauksessa”*, eli vaikka perhe on jo lastensuojelun asiakkaana, on huolta silti havaittavissa. Toisella vastaajalla oli kokemusta erityistä kasvatusta tarvitsevan kuntoutussuunnitelman tekemisestä haasteellisessa tilanteessa.

8.5 Päiväkodin resurssit

Kohderyhmältä kysyttiin, kokevatko he, että päiväkodilla on riittävät resurssit tukitoimin hoidossa olevien lasten tukemiseen. Mielenpitoet jakautuivat melko tasan, sillä päiväkodin resurssien puolesta vastasi kuusi (42,8 %) ja viisi (35,7 %) oli sitä mieltä, ettei resursseja ole tarpeeksi. Lisäksi kaksi (14,4 %) vastasi sekä puolesta että vastaan ja yksi (7,1%) jätti vastauksen tyhjäksi.

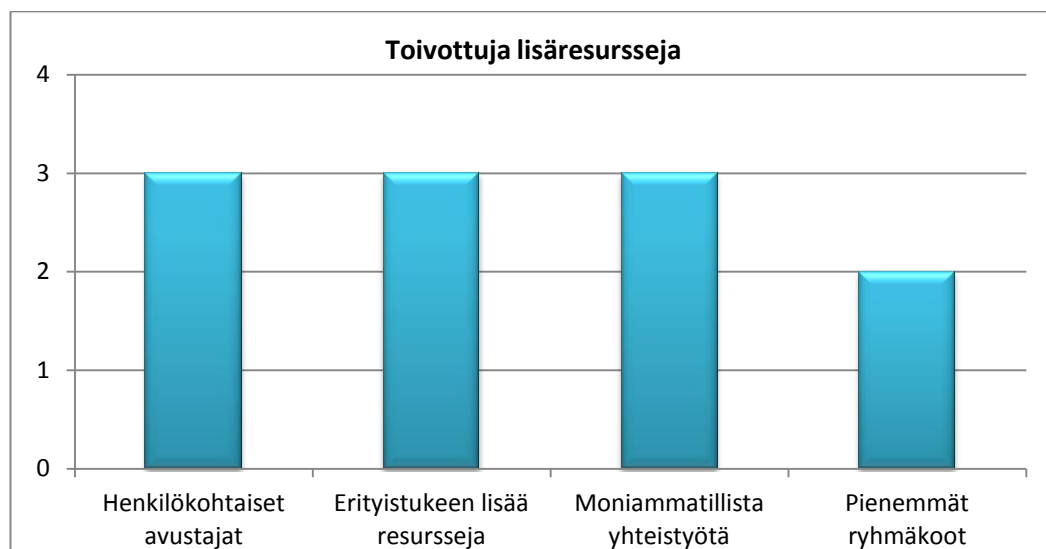
Kuvio 10. Päiväkodin resurssit avohuollon tukitoimena

Kolme vastaajaa ei osannut mainita yhtä toimivaa resurssia, sillä heidän mielestään ne ovat riippuvaisia lapsen ja perheen tilanteesta. Toisille päiväkotit voi tarjota riittävät resurssit, kun taas toisille ne eivät riitä alkuunkaan.

Kaksi vastaajaa mainitsi päiväkodin moniammatillisen työyhteisön positiivisena ja hyödyllisenä resurssina. ”Päiväkodissamme on moniammatillisia työyhteisöjä ja kokemusta on kertynyt laidasta laitaan kohdata ja toimia tukea tarvitsevien lasten kanssa”.

Loput teemat keräsivät kukin yhden vastauksen. Yksi koki hyväksi sen, että lapsi saa vertaistukea ja mallia muilta lapsilta päiväkodissa ollessaan ja että ”*nykyään huomioidaan ryhmän koossa erityislapsen*”. Näin ei siis aina ole ollut mutta parannusta menneestä on tapahtunut. Yhdessä vastauksessa kuvattiin

henkilökohtaisten avustajien tarpeellisuutta seuraavasti: *”tiimivahvistusten ja avustajien olemassaolon tärkeys on lisääntynyt”*.

Kuvio 11. Toivottuja lisäresursseja

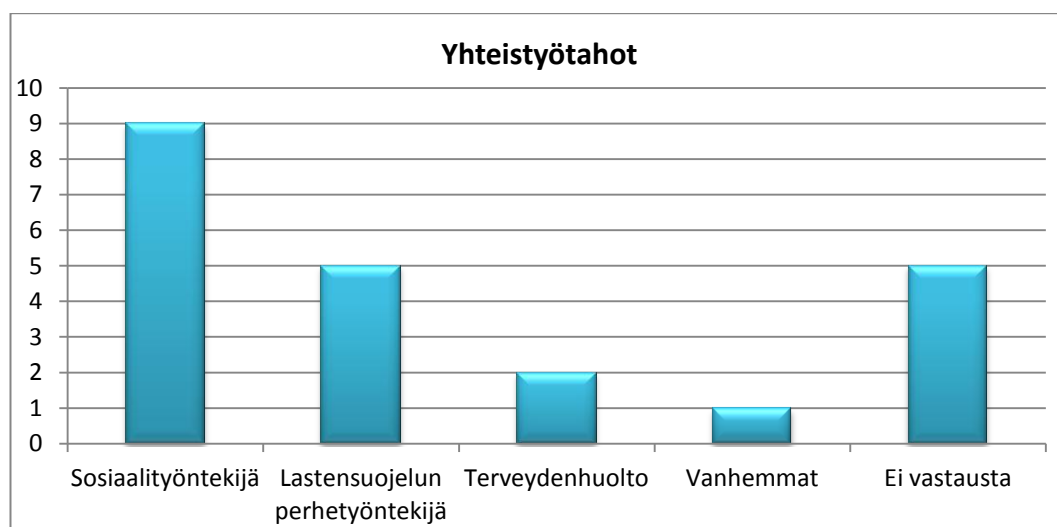
Kun lastentarhanopettajilta kysyttiin, miten resursseja voisi parantaa, vastasivat siihen sellaisetkin, jotka kokivat jo olemassa olevat resurssit riittäviksi. Eniten mainintoja (3 kpl) saivat henkilökohtaiset avustajat, lisää resursseja erityistuen antamiseen sekä moniammatillinen yhteistyö. Kahdessa vastauksessa toivottiin pienempiä ryhmäkokoja.

Yksi henkilökohtaista avustajaa kaivannut vastaaja kuvaili tämän hetkistä tilannetta näin: *”Tietenkin riippuu lapsesta, mutta avohuollon kautta hoitoon tuleva lapsi tarvitsee avukseen henkilökohtaisen avustajan. Meillä ei sellaista saa, ainoastaan ryhmäavustajan ja se ei riitä”*. Tämä vastaus viittasi samalla seuraavaan kategoriaan eli erityistuen lisäresursseihin, Ryhmiin haluttiin lisää koulutettua kasvatushenkilökuntaa ja eräs vastaaja kirjoitti siitä, miten *”Resursseja voisi toki olla enemmän, mutta tämäkin on kuntakohtaista”*. Myös erityislastentarhanopettajia toivottiin olevan enemmän saatavilla. Tällä hetkellä kaupungilla on yksi kiertävä erityislastentarhanopettaja.

Päiväkodin ulkopuolisia resursseja toivottiin myös vahvistettavan. Kahdessa vastauksessa (23,1 %) toivottiin erityisesti yhteistyötä sosiaalitoimen kanssa.

Ryhmäkoot esiintyvät myös tässä kohdassa. Vaikka se mainittiin hyvänä resurssina aikaisemmin, koska erityislapsen otetaan ryhmäkoossa huomioon, oli tässä kohdassa kaksi vastaajaa sitä mieltä, että ryhmät ovat liian suuria. Suurten ryhmien vuoksi lastentarhanopettajille ei jää tarpeeksi aikaa henkilökohtaiseen tekemiseen lasten kanssa, sillä ryhmissä on paljon huomiota ja aikaa tarvitsevia lapsia.

8.6 Yhteistyötahot

Kuvio 12. Yhteistyötahot

Yhdeksännessä kysymyksessä lastentarhanopettajia pyydettiin kertomaan, minkä eri tahojen kanssa he ovat tehneet yhteistyötä koskien avohuollon tukitoimena hoidossa olevaa lasta. Eniten yhteyttä oli pidetty sosiaalityöntekijän kanssa, näin vastasi 9 henkilöä (64,3 %). Toiseksi useimmin vastauksissa mainittiin lastensuojelun perhetyöntekijä, tämä taho mainittiin viisi kertaa (35,7 %).

Myös terveydenhuoltoon oli oltu yhteydessä. Tämän teeman alle mainittiin muun muassa neuvolan ja lääkärin konsultoiminen. Yksi vastaajista mainitsi lisäksi lasten vanhemmat ja kritisoi sitä, ettei kyselyssä ole otettu vanhempia mitenkään huomioon. Tämän kysymyksen tarkoituksena oli kuitenkin kartoittaa viranomaistahoja mutta sitä ei ehkä mainittu tarpeeksi tarkasti kysymyksessä.

Tyhjäksi tämän kohdan jätti yhteensä viisi vastaajaa (35,7 %). Näistä ainakin kaksi joutui jättämään vastaamisen kesken kiireen vuoksi, loppujen syytä tyhjään vastaukseen ei tiedetä.

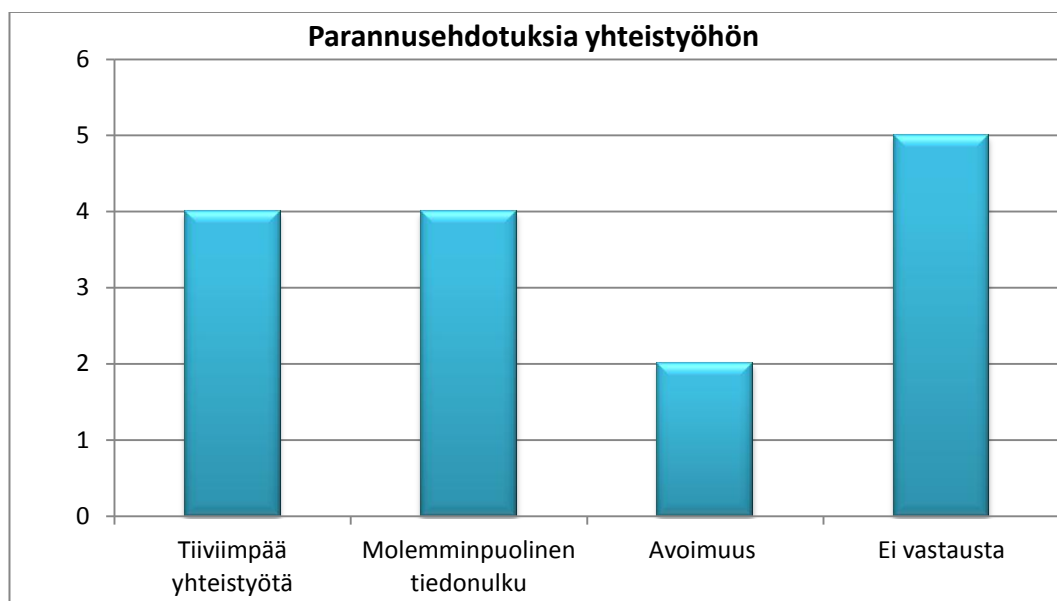

Kuvio 13. Yhteistyö päiväkodin ja lastensuojelun välillä.

Vastaajilta kysyttiin, minkälaista yhteistyö lastensuojelun ja päiväkodin välillä on käytännössä ollut ja miten se on sujunut. Yhteensä neljässä (28,6 %) vastauksessa ilmaistiin tyytymättömyys tiedonkulkuun lastensuojelun ja päiväkodin välillä. Yksi vastaaja kertoi kokemuksistaan näin: *”Yhteistyö liian usein yksisuuntaista! Me arvioimme, kerromme ja ilmoitamme – emme saa tietoa perheen tilanteesta, vaikka esim. lapsen käytös herättää kysymyksiä”*. Loput kolme vastausta kulkivat hyvin pitkälti samoilla linjoilla esimerkin kanssa. Yhteistyöstä haluttiin tasapuolisempaa ja avoimempaa vaihtelovallisuutta unohtamatta.

Kolme vastaajaa kertoi, että sosiaalityöntekijöiden kanssa on pidetty yhteisiä palavereita lapsen asioita koskien. Yhteistyöpalavereiden lisäksi asioita on hoidettu puhelimen välityksellä.

Loput vastaukset jakautuivat tasaisesti yhden vastauksen teemoihin yhteistyön hyvin sujumista lukuun ottamatta, jonka mainitsi kaksi vastaajaa. Yksi vastaaja kertoi yhteistyön olleen lastensuojeluilmoitusten tekemistä, toinen puolestaan kertoi perhetyöntekijän osallistuneen muun muassa lapsen kuljetuksiin. Yhden vastaajan mielestä sosiaalityöntekijällä on kiire ja oman työnsä haasteet mutta yhteistyö on sujunut silti suurin piirtein hyvin. Tämä vastaus laskettiin hyvin sujuneen yhteistyön teemaan. Yhtä tyytyväisiä eivät olleet kaksi vastaajaa, joista toinen kertoi yhteistyön sujuneen melko hyvin ja toisen mukaan yhteistyötä ei ole, sillä: *”Kumpikin taho tekee työtä omilla tahoillaan, yhteistyö puuttuu”*. Tähänkin kysymykseen viisi vastaajaa jätti vastaamatta, joista jälleen kaksi jätti tyhjän vastauksen kiireen vuoksi.

Kuvio 14. Parannusehdotuksia yhteistyöhön

Lapuan kaupungin päivähoidon johto oli kiinnostunut mahdollisista parannusehdotuksista ja niitä saatiin jonkin verran. Parannusehdotuksissa ilmeni samoja asioita kuin edeltävässä kuviossa 13 esiteltiin. Molemmissa kaavioissa

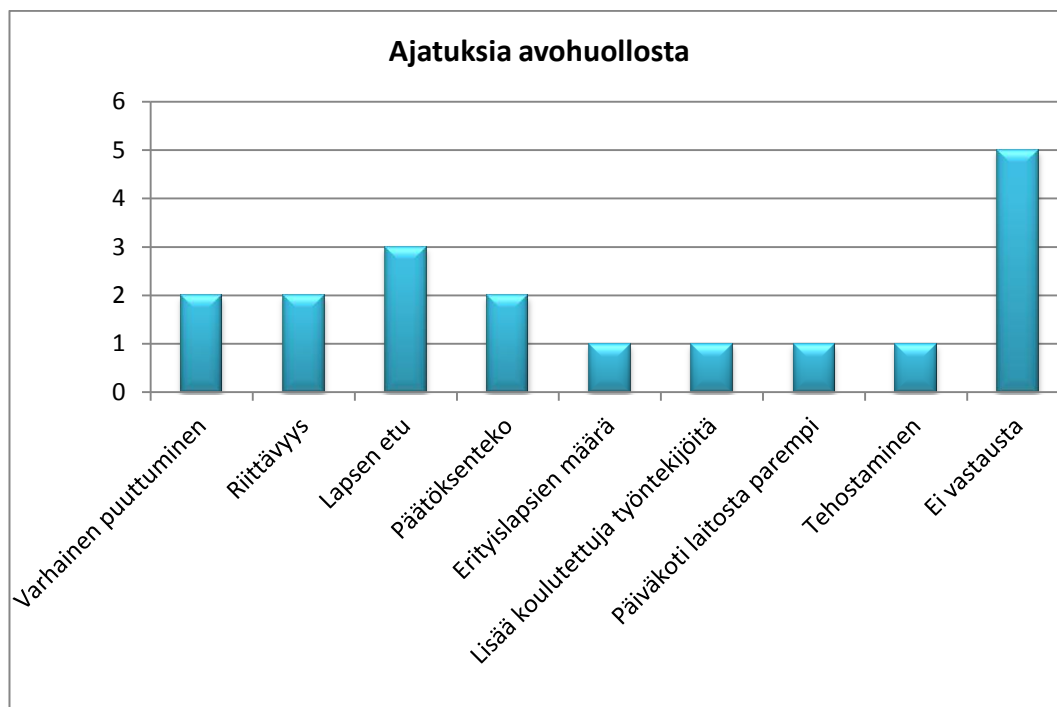
yhteistyö mainittiin useimmin ja aikaisemmin mainittu huono tiedonkulku esiintyi nyt tässäkin kohdassa parannusehdotuksena.

Tiiviimpään yhteistyöhön ajateltiin kuuluvan muun muassa yhteistyöpalaverit. Niiden lisäksi toivottiin, että *”Molemmat hyväksyvät toistensa ammattitaidon ja tietämyksen lapsen parhaasta”*. Molemminpuolista tiedonkulkua toivovat perustelivat vastauksensa muun muassa seuraavasti: *”Jonkin verran taustatietoa lapsen tilanteesta, (sellaista tietoa, joka hyödyllistä jokapäiväisessä päiväkodin toiminnassa)”*. Vaitiolovelvollisuuden vuoksi toivottiin, että lastentarhanopettajatkin saisivat tietää asioita, jotka auttaisivat heitä työssään. Näihin liittyen toivottiin avoimuutta ja luottamusta keskusteluihin.

Kuten aikaisemmissakin kysymyksissä, tässäkin tyhjiä vastauksia tuli viisi. Nämä tyhjät vastaukset eivät koostuneet ainoastaan niistä, joilla ei ollut kokemusta avohuollon tukitoimin hoidossa olevista lapsista, sillä viidestä vastauksettomasta kolmella oli kokemusta tukitoimin päiväkodissa olevista lapsista. Näistä taas kaksi olivat niitä, jotka joutuivat jättämään tyhjän vastauksen ajan puutteen vuoksi.

8.7 Ajatuksia avohuollosta

Viimeiseksi kysymykseksi haluttiin laittaa strukturoimaton kysymys, johon vastaajat saavat kertoa oman mielipiteensä lastensuojelun avohuollosta. 57,1 % kyselyn palauttaneista vastasi tähän kysymykseen.

Kuvio 15. Ajatuksia avohuollosta

Tämän kysymyksen vastaukset hajautuivat koska kysymystä ei ollut strukturoitu vaan vastaajat saivat vastata omin sanoin melko laajaan kysymykseen. Vastauksia ei lähdetty tiivistämään tämän enempää, ettei niiden sisältö muuttuisi alkuperäisestä.

Kahdessa vastauksessa toivottiin varhaisempaa puuttumista perheiden tilanteisiin joko avohuollon tukitoimin tai huostaanotolla. Varhaisemman huostaanoton maininnut vastaaja pohti lisäksi avohuollon tukitoimien riittävyttä: *”Joskus on tullut ajatus että onko avohuollosta apua jos se vuodesta toiseen perheessä jatkuu samanlaisena. Pitäisikö perheeseen saada tukea toisella tavalla → varhaisempi huostaanotto”*. Vastaaja ei ollut ainut, joka mietti avohuollon riittävyttä, sillä toinen lastentarhanopettaja totesi sen riittämättömäksi joissakin tapauksissa. Hän

toivoi ”rohkeutta ratkaisuihin ja toimintaa lapsen parhaaksi”. Lähes samanlaisen vastauksen lapsen etua ja päätöksiä koskien antoi lastentarhanopettaja toisesta päiväkodista. Hänen mielestä lapsen edun täytyy toteutua ja mikäli siinä ilmenee ongelmia, ne ”täytyy pystyä hoitamaan, vaikka kovillakin päätöksillä”.

Yksi vastaaja oli sitä mieltä, että päiväkotiki on hyvä tukimuoto, mutta hän toivoi samalla, ettei tukitoimin sijoitettuja lapsia laitettaisi liian monta yhteen ryhmään. Lisäksi hän toivoi lisää koulutettuja aikuisia ryhmiin, joissa on tukitoimin hoidossa olevia lapsia. Toinen vastaaja kertoi avohuollon olevan hänen mielestään hyvä asia: ”*Parempi se kuin lastensuojelulaitokseen sijoittaminen (ns. kevyemmissä tapauksissa)*”.

Edellä mainittujen asioiden lisäksi esiin nousi avohuollon tehostaminen. Tehostaminen mainittiin yhdessä vastauksessa seuraavasti: ”*Mielestäni sitä voisi tehostaa kunnassamme, uskon, että olisi pitkällä tähtäimellä hyödyllistä jokaiselle osapuolelle; lapsi, vanhemmat, yhteiskunta*”. Tässäkin kysymyksessä vastauksettomina palautui viisi.

9. JOHTOPÄÄTÖKSET

Vastauksia tutkimukseen saatiin kiitettävästi ja vastausprosentti oli 70. Kaikkiin tutkimusongelmiin saatiin vastaukset ja lastentarhanopettajien mielipiteet ja kokemukset tulivat hyvin esille palautteissa. Hyvän vastausprosentin ansiosta tutkimuksessa saatuja tuloksia voidaan yleistää koskemaan kaupungin tämän hetkistä tilannetta, eivätkä ne ilmaise ainoastaan yhden päiväkodin kokemuksia.

Ensimmäisenä tutkimusongelmana pidettiin sitä, ovatko lastentarhanopettajat tietoisia siitä, jos ryhmässä oleva lapsi on päiväkodissa avohuollon tukitoimena. Tästä ei ollut minkäänlaista ennakkotietoa ja päivähoidon johdossakin epäiltiin, etteivät vastaajat välttämättä tiedä mahdollisesta lastensuojelun asiakkuudesta. Toisin kuitenkin osoittautui, sillä 78,6 prosentilla kaikista vastanneista oli kokemusta avohuollon tukitoimin päiväkodissa olevista lapsista. Etukäteen mietittiin myös, onko lastentarhanopettajien mielestä tarpeellista tietää perheiden asiakkuudesta. Kaikki vastanneet olivat sitä mieltä että taustoista tulee tietää, jotta hoito olisi tarkoituksen mukaista ja lapsen etu toteutuisi. Taustoja ei kuitenkaan haluttu tietää liian tarkasti, vaan vastauksissa mainittiin hoidon kannalta välttämättömän tiedon saaminen.

Tutkimuksella haluttiin selvittää lastentarhanopettajien ja päiväkodin resursseja avohuollon tukitoimena toimimiseen. Vastaajat saivat kertoa oman mielipiteensä heidän henkilökohtaisista resursseistaan sekä arvioida päiväkodin resurssit ja kehittämisalueet. Resurssien riittävyys määriteltiin koulutuksen perusteella ja vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa lisäkoulutuksesta, johon he kokevat tarvetta. Lisäkoulutusideoita tuli paljon ja ne välitetään eteenpäin tutkimuksen valmistuttua.

Tutkimuksessa vertailtiin lisäksi yliopistosta valmistuneiden ja sosionomitaustalla työskentelevien lastentarhanopettajien henkilökohtaisia resursseja toimia tilanteissa, joissa lapsi on hoidossa avohuollon tukitoimena. Tuloksista oli havaittavissa selvä ero koulutusten välillä, sillä viidestä sosionomista kaikki kokivat resurssinsa riittäväksi kun taas kahdeksasta lastentarhanopettajasta kolme oli samaa mieltä.

Päiväkodin resursseista ei saatu yksiselitteistä vastausta, sillä vastaukset jakautuivat hyvin tasaisesti. Enemmistö (42,8 %) oli kuitenkin sitä mieltä että päiväkodilla on riittävät resurssit tällaisiin tilanteisiin. 35,7 % vastasi, ettei resursseja ole tarpeeksi ja kaksi vastaajaa vastasi sekä puolesta että vastaan. Päiväkodin toimivina resursseina pidettiin muun muassa moniammatillista työyhteisöä kun taas lisäresursseiksi toivottiin esimerkiksi henkilökohtaisten avustajien määrään ja erityiseen tukeen panostamista.

Tutkimuksessa kysyttiin, millaiseksi lastentarhanopettajat kokevat yhteistyön lastensuojelun kanssa ja miten sitä voitaisiin heidän mielestään parantaa. Erityisesti näistä parannusehdotuksista oltiin kiinnostuneita kaupungin puolelta ja niitä saatiinkin paljon. Yleisimmäksi asiaksi nousi huono tiedonkulku näiden tahojen välillä, johon lastentarhanopettajat olivat turhautuneita ja pettyneitä. Kerrottiin myös että yhteistyöpalavereita on pidetty mutta parannusehdotuksissa parempi tiedonkulku ja tiiviimpi yhteistyö toistui monesti. Nämä tiedot viedään tutkimuksen valmistuttua eteenpäin ja toivon mukaan niihin tartutaan ja tilannetta pyritään parantamaan.

Lopuksi vastaajat saivat kertoa vapaasti ajatuksiaan avohuollosta strukturoimattomassa kysymyksessä. Tällöin avohuolloilta toivottiin muun muassa varhaisempaa puuttumista ja päätöksentekoa vaikeissa tilanteissa. Lapsen etu mainittiin useassa vastauksessa ja sen toteutumista pidettiin avohuollossakin erityisen tärkeänä.

10. POHDINTA

Olen tyytyväinen siihen, että valitsin tämän tutkimuskohteen siitä huolimatta, ettei niin sanottua valmista teoriatietaoa aiheesta ollut paljon saatavilla kun kohteen valinta oli ajankohtaista. Vaikka teorian kasaaminen ei ollut aina helppoa, toi tutkimus tuloksineen paljon uutta tietoa, josta on tulevaisuudessakin varmasti hyötyä.

Tutkimus osoitti, että Lapuan kaupunki käyttää päiväkotihoidon tukitoimena ja olen hyvilläni siitä, sillä mielestäni se on lapsen kannalta paras vaihtoehto. Siksi olikin mielenkiintoista saada selville lastentarhanopettajien kokemuksia avohuollosta ja nähdä, että heillä on kiinnostusta myös kehittää yhteistyötä lastensuojelun kanssa. Myös se, millaisiksi he kokevat omat resurssinsa näissä tilanteissa, kiinnosti minua henkilökohtaisesti jo oman koulutukseni perusteella. Tästä syystä tutkin myös sosionomien ja yliopistosta valmistuneiden lastentarhanopettajien eroavaisuuksia heidän itse kokemissa valmiuksissaan.

Se, miten sosionomit voivat saada lastentarhanopettajan pätevyyden ja näin päästä päiväkotiin töihin, on aiheuttanut keskustelua. Tutkimuksessa saadut tulokset puhuvat sen puolesta, että monille eri koulutussuunnille löytyy kyllä tarvetta päiväkodin arjesta. Koska lastensuojeluasiakkaiden määrä on noususuuntainen, tulee lapsia varmasti jatkossakin päiväkotiin avohuollon tukitoimena yhä enemmän. Koska sosionomit – ainakin he jotka vastasivat – kokivat resurssinsa riittäviksi, kannattaa heidän ammattitaitoaan mielestäni hyödyntää jatkossakin lastentarhanopettajan työssä. Toivottavasti tämä rohkaisee kuntaa palkkaamaan sosionomeja lastentarhanopettajiksi myös tulevaisuudessa.

Päiväkodin resurssien parantamisesta kysyttäessä vastasivat kysymykseen sellaisetkin, jotka kertoivat aikaisemmin resurssien olevan riittäviä. Tästä voisi päätellä, että joka tapauksessa parantamisen varaa on, vaikka ensivaikutelma ei tällaista viestiä antanutkaan. Varsinkin erityiseen tukemiseen tarvittaisiin lisäresursseja, sillä vastauksista saattoi nähdä lastentarhanopettajien olevan hankaluuksissa riittämättömän tuen kanssa. Näihin asioihin toivottiin muutosta ja olen tyytyväinen, mikäli opinnäytetyöni mitenkään auttaa asioiden kulkua.

Tutkimusmenetelmänä laadullinen tutkimus sopi hyvin aiheeseen ja se vastasi tarpeisiin hyvin. Tutkimus onnistui ja vastaukset saatiin niihin kysymyksiin, joihin oli tarkoituskin. Toki vastausprosentti olisi voinut olla vielä korkeampi mutta tutkimuksen puolelta siihen ei voinut vaikuttaa tämän enempää. Ajankohta osui päiväkodin kiireiseen syksyyn, mikä osaltaan alensi osallistujien määrää. Kyselylomakkeet osoittautuivat toimiviksi ja kaikki olivat ymmärtäneet, mitä kysytään. Postitse lähetettävät lomakkeet osoittautuvat myös hyväksi vaihtoehdoksi, sillä moni täytti vastausta pienissä osissa, mitä tietokoneella tehtävissä kyselyissä ei ole mahdollista tehdä.

Kaiken kaikkiaan toivon, että tutkimuksesta oli apua lastensuojelun ja päivähoidon yhteistyön selvittämiseksi ja että saatuja tuloksia voitaisiin käyttää sen parantamiseen. Mielestäni ehkäisevä lastensuojelu on todella tärkeää ja toivon, että sitä jatketaan kohdekaupungissa jatkossakin. Nyt kun päiväkodeissa tehtävän työn tekijöiden mielipiteet on tuotu esiin, on sitä hyvä lähteä kehittämään.

Jatkotutkimuksena voitaisiin tutkia esimerkiksi vanhempien kokemuksia siitä, kun lapsi on avohuollon tukitoimena päiväkodissa. Voitaisiin tutkia, onko tästä ollut heidän tilanteeseensa apua ja ovatko vanhemmat olleet saamaansa tukeen tyytyväisiä. Lisäksi asiaa voitaisiin lähestyä sosiaalityöntekijän näkökulmasta, miten toimivaksi tukimuodoksi he kokevat päiväkodin ja miten yleinen tukimuoto se on.

LÄHTEET

Asetus 239/1973. Asetus lasten päivähoidosta 16.3.1973. [Viitattu 9.9.2011] Saatavana www-muodossa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>

Heino, Tarja 9/2008. Lastensuojelun avohuolto ja perhetyö: kehitys, nykytila, haasteet ja kehittämisehdotukset. Stakes, Helsinki, Valopaino Oy. Saatavana www-muodossa: <http://www.stakes.fi/verkojulkaisut/tyopaperit/T9-2008-VERKKO.pdf>

Huhtanen, Kristiina 2004. Varhainen puuttuminen, erityisen tuen tarpeen kohtaaminen päivähoidossa, Tammer-Paino Oy.

Ikola-Norrbacka, Rinna 2004. Päivähoito - kuntien kilpailuvaltti? tutkimus lasten päivähoidosta vuosina 1996-2003, Suomen kuntaliitto.

Kaminen, Merja 25.2.2011. Päivähoito vanhemmuuden tukena ja lastensuojelun tukitoimena (luento). Vaasa. Vaasan ammattikorkeakoulu

Kannasto, Katri 2.9.2011. Vaasan kaupunki, avoin päiväkotit. [Viitattu 13.9.2011] Saatavana www-muodossa: http://www.vaasa.fi/Suomeksi/Lapset_nuoret/Varhaiskasvatuspalvelut__Paivahoito_o_/Leikkitoiminta/Ristinummen_avoin_paivakoti_

Karinsalo, Ritva 2009. Pesäpuun juhlaletti. [Viitattu 15.9.2011] Saatavana www-muodossa: http://www.pesapuun.fi/media/uploads/dokumentit/lehdet/juhlatiedote_pesapuury_netti.pdf

Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta, 2006, Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta: opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen, Gummerus.

L451/1990, Laki lasten päivähoidosta 18.5.1990. [Viitattu 10.9.2011] Saatavilla www-muodossa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

L36/1973, Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973. [Viitattu 9.9.2011] Saatavana www-muodossa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

L 417/2007. Lastensuojelulaki 13.4.2007. [Viitattu 13.9.2011] Saatavana www-muodossa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Lapuan kaupunki, hyvinvointiselonteko. [Viitattu 15.9.2011] Saatavana www-muodossa: <http://www.lapua.fi/files/Tiedostot/hyvinvointiselonteko.pdf>

Lasinen lapsuus, A-klinikkasäätiö.[Viitattu 12.9.2011] Saatavana www-muodossa: <http://www.lasinenlapsuus.fi/tietoa/lastensuojelu/laki>

Lastensuojelu.info, Grounds for child welfare. [Viitattu 13.9.2011] Saatavana www-muodossa: <http://www.lastensuojelu.info/en/grounds.html>

Meidän perhe -lehti, 2011. [Viitattu 15.9.2011] Saatavana www-muodossa:
http://www.meidanperhe.fi/artikkeli/koti/1266/kun_mikaan_ei_ena_auta_lapsi_huostaanottoon

Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelma, 2006. [Viitattu 12.9.2011] Saatavana www-muodossa:
http://www.mikkeli.fi/fi/liitteet/02_palvelut/05_terveys_sosiaalipalvelut/17_paiva_hoito/11_vasu/3_varhaiskasvatuksentotetuttaminen.pdf

Onnismaa, Eeva-Leena 1999. Päiväkoti lastensuojelun tukitoimena. Toiveiden tynnyri vai huolten hautomo? Stakes, Helsinki.

Pitkänen, Mari 1/2011. Lastensuojeluprosessi, Itä-Suomen yliopisto Pro gradu -tutkielma. [Viitattu 15.9.2011] Saatavana www-muodossa:
http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20110026/urn_nbn_fi_uef-20110026.pdf

Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikkö, 2011. [viitattu 13.9.2011] Saatavana www-muodossa:
http://www.pslastensuojelu.fi/esitteet/Lastensuojelutarpeen_selvitys_lastensuojelussa.pdf

Puustinen-Korhonen, Aila. Mitä uusi lastensuojelulaki on tuonut? [Viitattu 4.8.2011] Saatavana www-muodossa:
<http://kotisivukone.fi/files/pirpana2.kotisivukone.com/lastensuojelulakipirpana8.5.pdf>

Pulma, Panu 1987. Suomen lastensuojelun historia, Lastensuojelun keskusliitto, Kouvolan kirjapaino.

Pyörälä, Eeva 13.2.2002. Johdatus laadullisen tutkimuksen metodologiaan, Oppimisen kehittämissyksikkö, Helsingin yliopisto. [Viitattu 9.10.2011] Saatavana www-muodossa: <http://www.valt.helsinki.fi/yleope/kvali/kvali1.htm>

Päiväkodin lakiopas 2008, Kuopio, UNIPress.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2011, Lastensuojelu. [Viitattu 3.9.2011] Saatavana www-muodossa: http://www.stm.fi/lapset/palvelut_perheille/lastensuojelu

Sosiaali- ja terveysministeriö 2010, Päivähoito on hoitoa, kasvatusta ja opetusta. [Viitattu 10.9.2011] Saatavana www-muodossa:
http://www.stm.fi/lapset/palvelut_perheille/paivahoito

Sosiaaliportti, lastensuojelun käsikirja. [Viitattu 10.8.2011] Saatavana www-muodossa:http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/mita_on_lastensuojelu/#otsikko1

Stakes 2005, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. [Viitattu 7.8.2011] Saatavana www-muodossa: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066>

Stakes, Årsberättelse 2003. [Viitattu 5.8.2011] Saatavana www-muodossa:
<http://www.stakes.fi/NR/rdonlyres/B27B744E-47C4-42AF-B10C-9B266EEDAD83/0/vk03.pdf>

Suomen vanhempainliitto. [viitattu 13.9.2011], saatavana www-muodossa:
http://www.vanhempainliitto.fi/koti_ja_koulu/kasvatuskumppanuus_varhaiskasvatuksessa

Taskinen, Sirpa 2007. Lastensuojelulaki (417/2007): soveltamisopas, Helsinki, Stakes.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2009. Huolen vyöhykkeistö. [Viitattu 20-9-2011]
Saatavana www-muodossa:
<http://info.stakes.fi/verkostomenetelmat/FI/vyohykkeisto/index.htm>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010. Lastensuojelu 2009. [Viitattu 14.9.2011]
Saatavana www-muodossa:
http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/2010/Tr29_10.pdf

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Tammi.

Törrönen, Maritta & Vornanen, Riitta 2005. Lastensuojelun ehkäisevä työ Teoksessa Puonti Annamajja, Saarnio Tuula & Hujala Anne (toim.), Lastensuojelu tänään. Helsinki, Gummerus.

Varpu - Varhaisen puuttumisen vastuuhenkilöverkosto, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 20.9.2011] Saatavana www-muodossa:
http://www.varpu.fi/varpu/tyovalineita/huolen_vyohykkeisto

Vastamäki, Jaana 2007. Kyselylomaketutkimus: tutkimusasetelman ja mittareiden valinta teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.), Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Ps-Kustannus.

Laura-Susanna Berg
Pursimiehenkatu 25-27 B28
65200 Vaasa

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

25.8.2011

Lapuan kaupunki
Perusturvajohtaja Pia Aro
Liuhtarintie 10
62100 Lapua

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

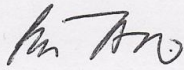
Olen neljännen vuoden sosionomiopiskelija Vaasan ammattikorkeakoulusta. Opinnäytetyöni aiheena on "Päiväkoti avohuollon tukitoimena Lapuan kaupungin päiväkodeissa". Pyydän tutkimuslupaa aineiston keräämiseen tutkimukseen osallistuvilta päiväkodeilta.

Tarkoitukseni on kyselylomakkeiden avulla kartoittaa lastentarhanopettajien kokemuksia lastensuojelun avohuollon tukitoimena päiväkodissa olevista lapsista. Tavoitteenani on toteuttaa tutkimus kaikissa Lapuan kaupungin päiväkodeissa.

Tiedonkeruun suoritan kyselylomakkeella, joka sisältää sekä strukturoituja että avoimia kysymyksiä. Kyselylomake on osoitettu lastentarhanopettajina työskenteleville, kyselyyn saa vastata nimettömänä.

Opinnäytetyö valmistuu lokakuussa 2011. Opinnäytetyö ohjaajana toimii lehtori Ann-Sophie Blomqvist, gsm 040 0113949, Ann-Sophie.Blomqvist@puv.fi

Ystävällisin terveisin,
Laura-Susanna Berg
Puh.
e0800584@edu.vamk.fi

Lapuan kaupunki	Viranhaltijapäätös
Perusturvajohtaja	30.08.2011 56 §
Asia	Tutkimuslupa / Berg
Perustelut	<p>Laura-Susanna Berg pyytää lupaa kartoittaa lastentarhanopettajien kokemuksia lastensuojelun avohuollon tukitoimina päiväkodissa olevista lapsista. Opinnäytetyön aiheena on "Päiväkotit avohuollon tukitoimina Lapuan kaupungin päiväkodeissa". Tutkimuslupa-anomus liitteenä.</p> <p>Tiedonkeruu suoritetaan kyselylomakkeella, johon lastentarhanopettajat voivat vastata nimettömänä. Kysely toteutetaan syyskuun 2011 aikana.</p>
Päätös	<p>Myönnetään tutkimuslupa sosionomiopintoihin liittyen Laura-Susanna Bergille koskien lastentarhanopettajien kokemusten kartoittamista avohuollon tukitoimina päiväkodissa olevista lapsista edellä esitetyllä tavalla.</p> <p></p> <p>Piia Aro Perusturvajohtaja</p>
Jakelu	Berg Laura-Susanna Päivähoidon johtaja Perusturvakeskus
OIKAISUVAATIMUSOHJEET	
Oikaisuvaatimusoi- keus	Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.
Oikaisuvaatimusviran- omainen	Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, viranomaisen nimi ja osoite: Lapuan perusturvalautakunta, Liuhtarintie 10, 62100 LAPUA
Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen	Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneet päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi (asettamispäivä on päätöksen yläosassa). Asianosaisen katsotaan saaneet päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.
Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittami- nen	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaisella ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.
Tiedoksianto asian- osaiselle	Asianosainen
	Lähetetty tiedoksi kirjeellä (Kuntalaki 95 §). Annettu Postin kuljetettavaksi
	Lapua, 30 . 8 .2011

Hei kaikki Lapuan kaupungin lastentarhanopettajat!

Olen neljännen vuoden sosionomiopiskelija Vaasan ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötäni varten tutkimusta Lapuan kaupungin päiväkoteihin avohuollon tukitoimena sijoitetuista lapsista. Tutkimukseni koskee lastentarhanopettajien kokemuksia ja mielipiteitä lastensuojelun avohuollon ja päiväkodin yhteistyöstä.

Olisin erittäin kiitollinen jos vastaisitte oheiseen kyselyyn ja tällä tavoin auttaisitte minua kartoittamaan tämän hetkisen tilanteen kaupungin päiväkodeissa. Tavoitteenani on selvittää, millaiseksi lastentarhanopettajat kokevat yhteistyön lastensuojelun kanssa ja mitä asioita tulisi kehittää, jotta yhteistyö sujuisi paremmin.

Pyydän teitä palauttamaan täytetyt kyselyt oheisessa palautuskuoressa minulle 16.9.2011 mennessä. Käsittelen vastaukset nimettöminä ja vaitiolovelvollisuutta kunnioittaen.

Mikäli teillä on kysyttävää, vastaan mielelläni!

Terveisin Laura-Susanna Berg,

e0800584@edu.puv.fi

1. Kuinka kauan olette työskennelleet Lapuan kaupungin päiväkodissa lastentarhanopettajana?

0–5 vuotta

5-10 vuotta

10–15 vuotta

15-17 vuotta

15–20 vuotta

yli 20 vuotta

2. Nykyinen koulutuksenne:

kasvatustieteiden kandidaatti

lastentarhanopettaja

sosionomi

sosiaalikasvattaja/ohjaaja

joku muu: _____

3. Oletteko työskennelleet lapsiryhmässä, jossa on lastensuojelun avohuollon tukitoimena päivähoitoon sijoitettu lapsi/lapsia?

Kyllä

En

4. Onko eteenne tullut tilanteita, joissa ette ole ollut tietoinen lapsen tai perheen lastensuojeluasiakkuudesta?

Kyllä

Ei

Jos vastasitte kyllä, minkälaisia tilanteita tietämättömyys on aiheuttanut?

5. Pitääkö mielestänne lapsen kanssa työskentelevän henkilökunnan olla tietoisia lapsen ja perheen mahdollisesta lastensuojelutaustasta?

Kyllä

Ei

Perustelut: _____

6. Tunnetteko oman koulutuksenne riittävän työskentelyyn lastensuojelun asiakasperheiden ja lasten kanssa?

Kyllä

En

Jos ette, millaiselle koulutukselle koette olevan tarvetta?

7. Tuoko avohuollon tukitoimenpitein päiväkodissa oleva lapsi mielestänne haasteita tai erityistarpeita päiväkodin arkeen?

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, millaisia haasteita olet kohdannut?

Jos vastasit kielteisesti, perustele vastauksesi

8. Onko päiväkodilla mielestänne riittävät resurssit sellaisten lasten tukemiseen, jotka ovat päiväkodissa avohuollon tukitoimena?

Kyllä

Ei

Perustelut: _____

Jos ei, miten resursseja voisi parantaa?

9. Minkä yhteistyötahon kanssa olette henkilökohtaisesti tehnyt yhteistyötä koskien lastensuojelun avohuollon tukitoimena päiväkodissa olevaa lasta?

sosiaalityöntekijän,

lastensuojelun perhetyöntekijän,

muun tahon kanssa, kenen: _____

10. Minkälaista yhteistyö lastensuojelun ja päiväkodin välillä on käytännössä ollut ja miten se on sujunut?

11. Jos yhteistyössä on ollut puutteita, millaisia ehdotuksia teillä olisi lastensuojelun avohuollon ja päiväkodin yhteistyön parantamiseksi?

12. Millaisia ajatuksia teillä on lastensuojelun avohuollosta:

Kiitoksia kyselyyn osallistumisesta!

Laura-Susanna Berg